

MARKAÐURINN

Sögurnar... tölurnar... fólkið...

Miðvikudagur 22. nóvember 2006 – 45. tölublað – 2. árgangur

Veffang: visir.is – Sími: 550 5000 **visir**

Dagsbrún og Avion
Ris og fall tveggja viðskiptamódelna

8

Samfélagsleg stefna fyrirtækja
Ábyrgð eða auglýsing?

10-11

SÍA
Effie-verðlaunin í annað sinn

14

Baugur skoðar spítala-fasteignir

Baugur hefur til skoðunar þátttöku í kaupum á spítalabyggingum í Bretlandi. Byggingarnar hýsa spítalakeðju sem er í eigu fjárfestingarsjóðsins Apax og fleiri fjárfesta.

Baugur fjárfesti á sínum tíma í fasteignasjóði undir forystu Nick Leslau sem sá meðal annars um kaup á fasteignum Big Food Group. Ekki er um að ræða kaup á Spítalakeðjunni sjálfri heldur fasteignum hennar. Aðrir fjárfestar í hugsanlegum fasteignakaupum eru Tom Hunter og HBOS bankinn.

Baugur hefur leitt verkefni með þessum fjárfestum í smá-söluverkslun og tekið þátt í öðrum verkefnum sem leidd hafa verið af þessum fjárfestum, meðal annars í fasteignakaupum. - hh

365 lækkar áfram

Markaðsvirði 365 hf. hélt áfram að lækka hratt á öðrum viðskiptadegi í sögu félagsins eftir að Dagsbrún var skipt upp í 365 og Teymi.

Rétt fyrir lokun markaða í gær nam heildarlækkun á virði félagsins um 2,5 milljörðum króna frá því á föstudaginn. Þetta var um sautján prósentu lækkun á gengi félagsins á sama tíma.

Stóð hluturinn í 3,81 krónu rétt fyrir lokun markaða.

Upplýsingatækni- og fjarskiptafélagið Teymi hafði hins vegar lækkað töluvert minna frá upptökkun Dagsbrúnar, eða um 400 milljónir króna, á sama tíma. Markaðsvirði Teymis og 365 hafa því verið að nálgast hvort annað en 365 var metið á 55 prósent af heildinni við skiptingu Dagsbrúnar. Nú munar um 400 milljónum króna á félögnum, samanborið við 2,5 milljarða mun við skiptinguna á föstudaginn.

365 er útgáfufélag Markaðarins. - eþa / sjá bls. 8

FRÉTTIR VIKUNNAR

Skilaði fjórum | Hagnaður Icelandair Group nam rúmum þremur milljörðum króna fyrir skatta á þriðja ársfjórðungi og tæpum fjórum milljörðum króna fyrir skatta á fyrstu níu mánuðum ársins.

Batnandi rekstur | Árvakur, útgáfufélag Morgunblaðsins, lauk við sölu á nýju hlutafé fyrir hálfan milljarð króna. Rekstur félagsins þáð sem af er ári er nú betri en í fyrra þegar það tapaði 187 milljónum króna.

Selja Daybreak | Stjórn Dagsbrúnar hyggst selja meirihluta hlutafjár í Daybreak Acquisitions Ltd. Stjórnin gerir ráð fyrir 1,5 milljarða varúðarfærslu vegna eignarhlutar félagsins í Daybreak.

Dagsbrún öll | Dagsbrún hefur verið skipt upp í tvö skráð rekstrarfélög, 365 á sviði fjölmiðla og afþreyingar og Teymi á sviði upplýsingatækni og fjarskipta. Jón Ásgeir Jóhannesson er nýr stjórnarformaður 365.

Eigendur sameinast | Eigendur Olíufélagsins hf. og Bílanausts hf. hafa ákveðið að sameina rekstur félaganna snemma á næsta ári. Bæði félögin eru í fullri eigu BNT hf. Um sjö hundruð manns vinna hjá fyrirtækjunum.

Vilja Marel | Hollenska fyrirtækjasamtæðan Stork hefur lýst yfir eindregnum áhuga á að eignast Marel. Félögin hafa hingað til einungis átt í óformlegum viðræðum og vill hvor um sig eignast hinn.

Ticket styrkist | Sænska ferðaskrifstofukæðjan Ticket, sem er að fjórðungshluta í eigu Fons, hefur samið um kaup á 75 prósentum hlutafjár í MZ Travel, sænskri ferðaskrifstofukæðju sem sérhæfir sig í viðskiptaferðum.

Neituðu að undirrita

Sérfræðingar Ríkisendurskoðunar neituðu að skrifa undir skýrslu um Íbúðalánasjóð nema að settur yrði fyrirvari.

Óli Kristján Ármannsson
skrifar

Uppi eru efasemdir um að forsendur þær sem Ríkisendurskoðun gaf sér varðandi áhættustýringu Íbúðalánasjóðs fái staðist. Í byrjun mánaðarins sagði Ríkisendurskoðun áhættustýringuna vera viðunandi og ólíklegt að reyni á ríkisábyrgðir vegna sjóðsins.

Samkvæmt heimildum Markaðarins urðu nokkrar deilur í sérfræðinganeftdinni sem Ríkisendurskoðun fékk til að fjalla um áhættustýringu sjóðsins og gengu þær svo langt að hluti nefndarmanna neitaði að skrifa undir skýrslu þá sem skila átti til félags- og fjármálaráðuneytis nema að í hana yrði settur fyrirvari um að matið byggði á þeirri forsendu að sjóðurinn gæti ávallt brugðist við uppgreiðslum lána með því að endurlána eða fjárfesta á betri kjörum. „Hér er um mjög afgerandi forsendu að ræða og erfitt að meta líkurnar á að hún standist,“ segir í álitinu sem skilað var til ráðherra. „Hafi sjóðurinn ekki færi á að endurfjárfesta innborguðu fé vegna uppgreiðslna útlána eða endurfjárfestir það með marktækt minni vaxtaviðbót en verið hefur þá eykst verulega hættan á að endar nái ekki saman á einhverjum tímamarki.“

Greiningardeild Kaupþings banka veltir sérstaklega fyrir sér þeim fyrirvörum sem koma fram hjá Ríkisendurskoðun varðandi endurfjárfestingaráhættu sjóðsins. „Ef langtímarauvextir lækka talsvert frá núverandi gildi gætu forsendur breyst töluvert varðandi endurfjármögnun sjóðsins,“ segir Ásgeir Jónsson, forstöðumaður greiningardeildar bankans. „Þegar sjóðurinn skipti úr húsbréfum í

Íbúðabréf gaf hann út óafturkallanlega skuldabréfaflokka sem eru bundnir við 4,75 prósentu vexti. Af þeim sökum gæti almenn lækkun raunvaxta hér leitt til þess að uppgreiðslur myndu aukast á nýjan leik og afskaplega erfitt verður að finna greiðsluflæði á móti útistandandi bréfum í lægra vaxtaumhverfi.“

Ásgeir segir hins vegar ólíklegt að vaxtamunur við útlönd verði áfram jafnmikill og verið hefur, fyrséð sé lækkun stýrivaxta hér og svo sé náttúrulega aldrei að vita hvað hér gerist síðar meir í gjaldeyrisáttum, svo sem hvað varði upptöku evrunnar. Þá kunni breytingar á borð við niðurfellingu á stimpilgjaldi að gera húsneðislán mun hreyfanlegri og ýta undir uppgreiðslur hjá öllum fjármálastofnum, þar með talið Íbúðalánasjóði.

Jóhann G. Jóhannsson, sviðsstjóri fjármálasviðs Íbúðalánasjóðs, segir forsendur Ríkisendurskoðunar standast, enda vegi uppgreiðsluþóknun á stærstum hluta bréfa sjóðsins á móti mun á eigin útlánum sjóðsins og ríkistryggðum vöxtum hverju sinni. Hann bendir á að í álitinu hafi einnig verið aðrar varfærnar forsendur svo sem um að Íbúðalánasjóður myndi ekki stækka. „En í dag er hann að stækka,“ segir hann og bendir á að eins og staðan sé í dag hagnist sjóðurinn á uppgreiðslum.

Jónann segir lítið eftir af óafturkræfum skuldabréfaflokkum á 4,75 prósentu vöxtum. „Þar erum við búin að fá svo mikla uppgreiðslu, en þetta liggur í húsbréfunum. Líftími þeirra er mjög stuttur þannig að þetta hefur ekki mikil áhrif,“ segir hann og skýtur á að af heildarútlánum sjóðsins upp á 400 milljarða, séu um 100 milljarðar sem falli í þann flokk.

Óbreytt mat á ríkisskuldabréf

Lánshæfismatsfyrirtækin Moody's Investors Service, Fitch Ratings og Standard & Poor's gáfu í gær nýrri skuldabréfaútgáfu ríkissjóðs Íslands til fimm ára upp á einn milljarð evra einkunn í samræmi við fyrra hæfismat fyrirtækjanna á erlendum skuldbindingum ríkissjóðs. Moody's gefur einkunnina Aaa, en Fitch og Standard & Poor's einkunnina AA-. Skuldabréfaútgáfan er einvörðungu til að styrkja gjaldeyrisforða Seðlabanka Íslands og með gjalddaga í desember 2011.

Í greinargerð Moodys eru horfur fyrir hæfismatið sagðar stöðugar. Þegar Fitch mat láns-hæfi ríkissjóðs fyrr í mánuðinum voru horfur fyrir matið sagðar neikvæðar og stendur sú skoðun enn. Sömuleiðis segir Standard & Poor's horfur neikvæðar.

Í mati Vincents J. Truglia og Joan Feldbaum-Vidra, sérfræðinga Moody's, er bent á að skuldir ríkisins séu mjög litlar. „Ríkisstjórnin telur mikilvægt að styrkja lausafjárstöðu landsins til að það sé betur í stakk búið til að takast á við áföll, sér í lagi vegna viðskiptahalla þjóðarinnar sem hafi verið ört vaxandi og þá sérstaklega með tilliti til skulda bankanna,“ segir Feldbaum-Vidra, en bendir um leið á að bankarnir hafi þegar að fullu fjármagnað skuldbindingar sem til falla á næsta ári

vegna fjármögnunar þeirra. Fitch segir enn að virðist nokkuð í land í að jafnvægi náist í hagkerfinu og það þrátt fyrir að bankarnir hafi nýverið tekið fjármögnun sína fastari tökum, en þar sem skuldir þeirra nemi 90 prósentum af heildarskuldum þjóðarinnar hafi það skipt verulegu máli. Bent er á að hátt vaxtastig hafi enn ekki náð að hægja að marki á einkaneyslu og fjárfestingu. Þótt landið standi á margan hátt vel, skuldsetning hafi að miklu leyti farið í arðbæra erlenda fjárfestingu og tekjur á mann séu háar, þá segir í mati Fitch að tíminn verði að leiða í ljós hvernig spílast úr ójafnvægi í hagkerfinu. - óká

Óbreytt mat á ríkisskuldabréf

120 1886 2006

Örugg ávöxtun í þeirri mynt sem þér hentar

Markmið Peningabréfa er að ná hærri ávöxtun en millibankamarkaður og gjaldeyrisreikningar. Enginn munur er á kaup- og sölugengi.

ISK 14,4%*

GBP 6,0%*

USD 6,2%*

EUR 3,8%*

Peningabréf Landsbankans

Landsbankinn
Banki allra landsmanna

410 4000 | landsbanki.is

Peningabréf ISK/EUR/USD/GBP eru fjárfestingarsjóðir í skilningi laga nr. 30/2003, um verðbréfasjóði og fjárfestingarsjóði. Sjóðirnir eru reknir af Landsvaka hf., rekstrarfélagi með starfsleyfi FME. Landsbankinn er vörsluaðili sjóðanna. Athygli fjárfesta er vakin á því að fjárfestingarsjóðir hafa rými fjárfestingarheimildir skv. lögnum heldur en verðbréfasjóðir. Um frekari upplýsingar um sjóðina, m.a. hvað varðar muninn á verðbréfasjóðum og fjárfestingarsjóðum og fjárfestingarheimildir sjóðanna, visast til útboðsáskjalanna og útdráttar úr útboðsáskjalum sem nálgast má í afgreiðslum Landsbankans auk upplýsinga á heimasíðu bankans, landsbanki.is.

* Nafnávöxtun á ársgrundvelli frá 2. október - 1. nóvember 2006.

GENGISPRÓUN

	Vika	Frá áramótum
365	-8%	-30%
Actavis	2%	35%
Alfesca	2%	23%
Atlantic Petroleum	-1%	35%
Atorka Group	2%	0%
Avion Group	1%	-29%
Bakkavör	1%	18%
FL Group	2%	20%
Glitnir	0%	30%
KB banki	0%	11%
Landsbankinn	5%	5%
Marel	1%	22%
Mosaic Fashions	-1%	-10%
Straumur	2%	11%
Össur	1%	1%

Miðað við gengi í Kauphöll á mánudaginn

Actavis kaupir rússneskt fyrirtæki

Actavis hefur keypt 51 prósent hlut í rússneska lyfjafyrirtækinu ZiO Zdorovje sem hefur höfuðstöðvar í borginni Podolsk, um 20 kílómetrum frá Moskvu. Kaupverðið er 47 milljónir evra eða um 42 milljarðar króna. Helmingur þess kemur til greiðslu strax en seinni helmingurinn er skilyrt greiðsla og háð afkomu ZiO Zdorovje. Náist afkomumarkmiðin verður þeirri greiðslu varið til frekari uppbyggingar á verksmiðju félagsins.

Að sögn Róberts Wessman, forstjóra Actavis, koma kaupin Actavis í sterka stöðu á

RÓBERT WESSMAN Forstjóri Actavis.

Rússlandsmarkaði. „Í ríkisútboðum í Rússlandi eru þeir sem eru

með framleiðslu á staðnum í mun sterkari stöðu en önnur fyrirtæki. Með þessu gefst okkur tækifæri til að komast inn á svæði sem við höfum ekki verið á hingað til.“

Róbert segir eigendur ZiO Zdorovje hafa sett skilyrði um að halda stórum hluta áfram. Þó sé líklegt að Actavis muni frekar auka við fjárfestingu sína í fyrirtækinu í framtíðinni. Hann segir Actavis jafnframt hafa fleiri kaup í skoðun. Sé meðal annars litið til kaupa á þróunarfyrirtæki sem býr yfir tækni sem Actavis gerir ekki. Vonast hann til þess að náist að loka einum kaupum enn fyrir jólin.

- hhs

Áherslan er á erlendar eignir

Fjárfesting lífeyrissjóða í hlutabréfasjóðum nálægt því fjórfaldast milli ára 2000 og 2005, fór úr tæpum 53 milljörðum í tæplega 203 milljarða króna. Samkvæmt tölum Seðlabanka Íslands er aukningin langmest í útlöndum.

Árið 2000 nam fjárfesting innanlands 16,18 prósentum af heildarhlutabréfakaupum, en árið 2005 nam hún 5,17 prósentum. Þannig jukust fjárfestingar innanlands um 22 prósent á tímabilinu, úr 8,5 milljörðum í 10,5 milljarða króna, en um 435 prósent utan landsteinanna, úr 44,2 milljörðum í 192,4 milljarða króna.

- óká

Tvö félög undir upplausnarvirði

Eigið fé Flögu og SS herra en markaðsvirði. 1,1 milljarði munaði á eigið fé og heildarvirði SS.

Tvö félög í Kauphöll Íslands, Sláturfélag Suðurlands og Flaga, eru undir upplausnarvirði sem þýðir að bókfært eigið fé félagna er meira en markaðsvirði þeirra.

Í fjármálafræðum notast menn við V/I-gildi (Q-gildi) þegar reiknað er markaðsvirði fyrirtækja sem hlutfall af bókfærðu eigin fé. Sé hlutfallið undir einum er markaðsvirði lægra en eigið fé og félagið því undir upplausnarvirði.

Haraldur Yngvi Pétursson, sérfræðingur hjá Kaupþingi, segir að þegar félög eru undir upplausnarvirði geti fjárfestar hugsanlega haft áhuga á að taka þau yfir og leysa upp eignir.

„Það er hins vegar alltaf varasamt að nota eina kennitölu til að alhæfa eitthvað um verðlagningu félaga.“ Hann bendir á að meðal eigna geti verið bókfærð viðskiptavild sem hugsanlega standi ekki undir sér. „Í raun er nauðsynlegt að endurmeta allar skuldir og eignir félagsins ef fá á góðan mælikvarða á raunverulegt upplausnarvirði.“

Eigið fé SS um mitt ár var um 1.100 milljónum króna herra en síðasta markaðsvirði félagsins. Eigið fé Flögu í lok september er meira en 800 milljón krónum herra en markaðsvirði félagsins. Fyrirnefnda félagið er þó samvinnuhlutafélag þar sem eignarhald og atkvæðisréttur fara ekki saman.

Haraldur Yngvi bendir á að til séu rannsóknir sem hafi sýnt að bestu langtímafjárfestingarnar

seu í félögum með lágt V/I-gildi. Þetta er þó ekki algild regla. Þannig hafi til dæmis Bakkavör, sem er með eitt hæsta V/I-gildið í Kauphöllinni, sýnt hærri arðsemi eigin fjár en flest önnur rekstrarfélög.

- eþa

V/I GILDI FÉLAGA Í KAUPHÖLL

Fyrirtæki	Áætlað V/I-gildi *
SS	0,26
Flaga Group	0,68
Alfesca	1,27
Eimskipafélagið	1,27
Atorka Group	1,32
Icelandic Group	1,33
Exista	1,38
FL GROUP	1,39
Straumur-Burðarás	1,47
365	1,56
Teymi	1,56
TM	2,05
Kaupþing	2,18
Atlantic Petroleum	2,21
Marel	2,29
Landsbankinn	2,29
Glitnir	2,51
Actavis Group	2,68
Mosaic Fashions	2,81
Nýherji	2,81
Vinnslustöðin	3,69
Össur	3,84
Bakkavör	4,73

* Miðað við markaðsverðmæti Kauphallarfélaga þann 17. nóvember og bókfært eigið fé félagna við 6 eða 9 mánaða uppgjör.

Óskabarn þjóðarinnar aftur í Kauphöllina

Stjórnarformanni Eimskipafélagsins finnst líklegt að KingStreet breyti sex milljarða skuld í hlutafé. Ekki ákveðið hvort fleiri eignir, til dæmis Air Atlanta, verði seldar.

Eggert Þór Aðalsteinsson
skrifar

Yfirgnæfandi meirihluti fundargesta á hluthafafundi í Avion Group samþykkti að breyta nafni félagsins í Hf. Eimskipafélags Íslands. Hið sögufræga félag er þar með komið aftur í Kauphöll Íslands eftir nærri þriggja ára fjarveru en um 80 prósent af veltu félagsins kemur frá starfsemi Eimskips.

„Það er ekki af einhverri tilfinningasemi sem stjórnin gerir þetta að tillögu sinni. En ég skal alveg viðurkenna það að mér finnst einkar ánægjulegt að hefja þetta nafn til frekari vegs og virðingar í íslenskri sögu á nýjan leik,“ sagði Magnús Þorsteinsson, stjórnarformaður Hf. Eimskipafélags Íslands, á síðasta hluthafafundi Avions.

Jafnframt samþykkti fundurinn að veita stjórn heimild til að taka lán að upphæð 100 milljónir Kanadadala, sem samsvarar 6,1 milljarði króna, á fimmtán prósentum föstum vöxtum vegna 38 milljarða króna yfirtöku Eimskips á Atlas Cold Storage. Skuldareigandinn, KingStreet í Toronto í Kanada, hefur heimild til að breyta þessu láni hvenær sem er í hlutafé til lok ársins 2011.

Magnús segir það vera eðlilegan hlut að skuldbréf geti verið með breytirétti ef sá sem lánar féð hefur áhuga að taka frekari þátt í rekstrinum eins og var raunin í þessu tilfelli. Hann segir að fimmtán prósent vextir hljóti að mælast sem háir vextir en býst aftur á móti fastlega við því að KingStreet, sem vann náðið með Avion við nokkuð harðvítuga yfirtöku á Atlas, nýti sér heimildina og breyti skuldinni í hlutafé.

Eimskip hefur tekið miklum umskiptum frá árinu 2004. Baldur Guðnason, forstjóri Hf. Eimskipafélagsins, bendir á að markmið sem þá voru sett um vöxt félagsins til ársins 2010 hafi nú nánast náðst fyrir árslok 2006. Velta félagsins er áætluð 100 milljarðar króna á núverandi rekstrar-

BJÖRGÓLFUR GUÐMUNDSSON RÆÐIR VIÐ MAGNÚS ÞORSTEINSSON Á SÍÐASTA HLUTHAFAFUNDI Í AVION Hluthafar samþykktu að breyta nafni Avion Group í Hf. Eimskipafélags Íslands. Yfir 80 prósent af veltu félagsins liggja í starfsemi Eimskips.

MARKAÐURINN/GVA

ári sem er fimmföldun frá árinu 2004.

Fyrir utan flutningareksturinn í Eimskip á Hf. Eimskipafélagsins eignarhluti í Air Atlanta Icelandic og helmingshlut í Avion Aircraft Trading. Magnús segir ekkert vera ákveðið í því hvort félagið selji alla starfsemi frá sér nema Eimskip. „En eins og með alla hluti þá er allt til sölu í sjálfu sér. Þessi félög [Eimskip og Air Atlanta] vinna mjög vel saman. Eimskip er ekki bara í skipaflutningum, það er einnig alþjóðlegur og alhliða flutningaaðili og þar eru flugflutningar einn hluti.“

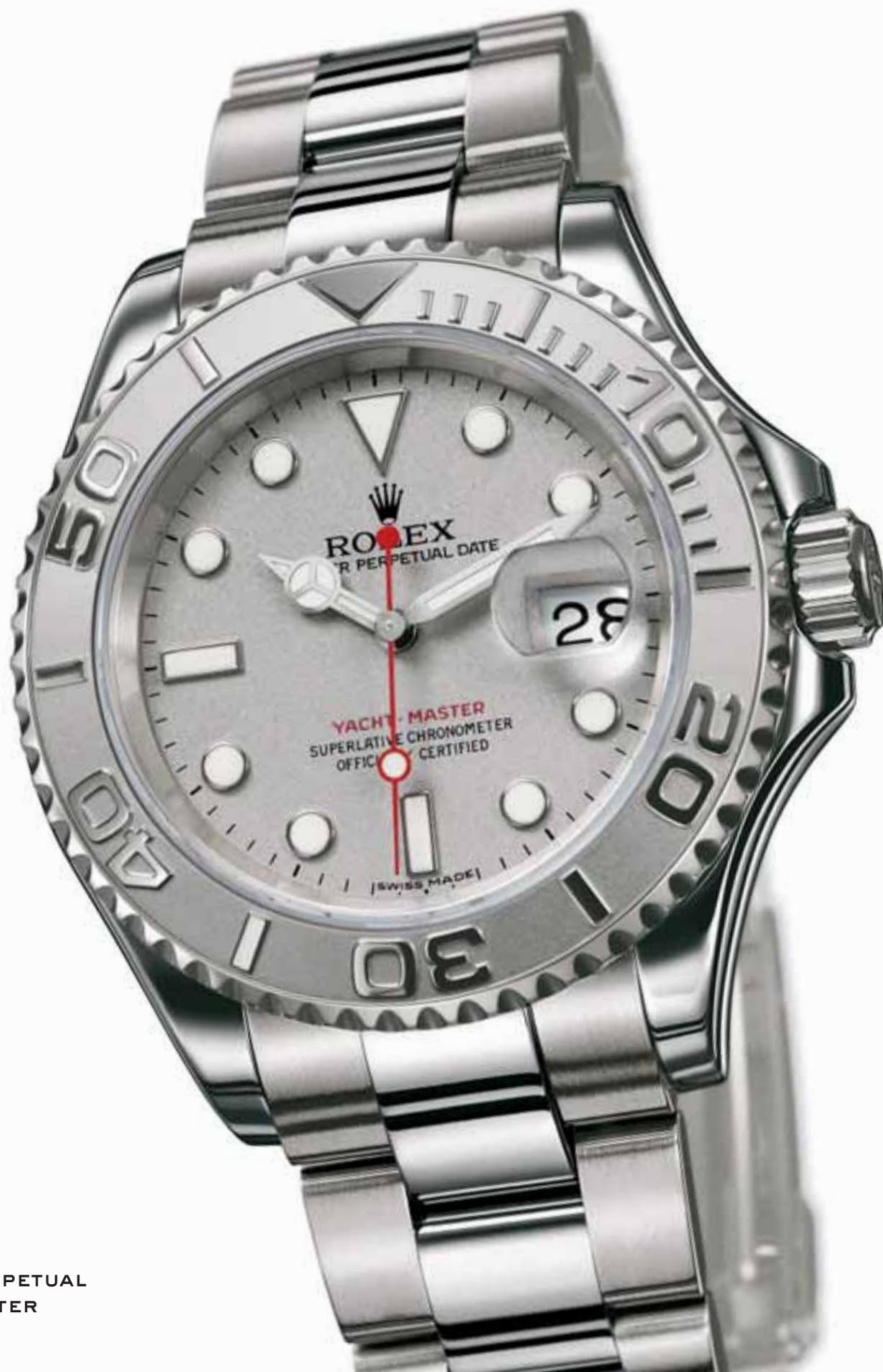
Engum líkar við gluggapóstinn, ekki einu sinni þeim sem senda hann

www.spf.is

SPRON Factoring hf. S: (+354) 553 6300
Suðurlandsbraut 20 F: (+354) 553 6336
108 Reykjavík mottaka@spf.is

Viðskiptavinir SPRON Factoring hf. fela okkur umsjón og eftirlit með lánsviðskiptum til þess að geta veitt viðskiptavinum sínum betri þjónustu, aukið söluna og losnað við áhyggjur. Við hjálpum þeim að finna trausta viðskiptavini, fjármögnum vöxtinn, bókum viðskiptamannabókhalðið og þjónustum skuldunauta þeirra.

SPRON
FACTURING

OYSTER PERPETUAL
YACHT-MASTER

WWW.ROLEX.COM

Franch Michelsen

ÚRSMÍÐAMEISTARI

LAUGAVEGI 15 • SÍMI 511 1900

WWW.SVISS.IS

Nýir hluthafar í SPRON Factoring
Sparisjóðurinn í Keflavík og Sparisjóðabanki Íslands hafa eignast hluti í SPRON Factoring sem sérhæfir sig í kröfubjónustu fyrir fyrirtæki af öllum stærðum og gerðum. Sparisjóðabankinn seldi kröfukaupadeild sína í skiptum fyrir hlutafé.

SPRON er eftir sem áður meirihluta eigandi í SPRON Factoring en einnig eiga lykilstarfsmenn hluti í félaginu. Meirihluti viðskiptavina SPRON Factoring er í viðskiptum við keppinauta sparisjóðanna og því er félagið sjálfstætt. - eþa

FME hnykkir á armslengdarsjónarmiðum

Gæta verður að hagsmunatengslum stjórnarmanna. Ytri endurskoðendur fari yfir einstök mál.

Fjármálafyrirtæki skulu skilgreina í starfsreglum hverjir teljast venslaðir fyrirtækinu. Vakni spurning um hagsmunatengsl vegna fyrirgreiðslu fjármálafyrirtækis til einhvers, telst sá venslaður því. Þetta kemur fram í nýrri útgáfu leiðbeinandi tilmæla Fjármálaeftirlitsins (FME) til fjármálafyrirtækja.

„Ein leið til þess að tryggja góða stjórnarhætti er að eigendur fjármálafyrirtækja gæti þess að viðskiptatengsl byggi á armslengdarsjónarmiðum og þeir

hugi vel að hæfiskröfum sjálfra sín við töku einstakra ákvarðana,“ segir Jónas Fr. Jónsson, forstjóri FME.

Gerð er krafa um að fjármálafyrirtæki leggi fyrir ytri endurskoðanda að fara yfir fyrirgreiðslur til venslaðra aðila og bera saman við sambærileg viðskipti annarra. Þá á endur-

skoðandinn að gefa rökstutt álit um kjör, endursamninga og stöðu venslaðra og því skal skila til FME. Stærri fjármálafyrirtæki eiga að senda inn skýrslu árlega, en önnur annað hvert ár.

Í tilmælum FME segir einnig að starfsreglur stjórna fjármálafyrirtækja skuli kveða skýrt á um það að í tilvikum þegar stjórnarmenn taki ekki þátt í meðferð máls vegna hagsmunatengsla skuli þeir víkja af fundi og ekki fá aðgang að gögnum sem varða viðkomandi mál. - óká

Metvöxtur hjá olíusjóðnum

Eignir norska lífeyrissjóðsins, sem gjarnan er nefndur norsk olíusjóðurinn jukust um 207 milljarða norskra króna á þriðja ársfjórðungi. Þetta jafngildir tæpum 2.300 milljörðum íslenskra króna en sjóðurinn hefur aldrei vaxið jafn mikið á einum ársfjórðungi.

Eignir sjóðsins voru í lok tíma-bilsins metnar á rúmlega 1.700 milljarða norskra króna, jafnvirði 18.800 milljarða íslenskra króna.

Ástæðan fyrir aukningunni eru auknar tekjur af olíusölu ríkisins á fjórðungnum. - jab

Stærsta sambankalán Glitnis á árinu

Glitnir hefur tekið sambankalán til þriggja ára að upphæð 550 milljónir evra eða um 49 milljarðar íslenskra króna. Þetta er stærsta sambankalán Glitnis og jafnframt stærsta einstaka útgáfa bankans á árinu.

Alls tóku 29 alþjóðlegir bankar og fjármálastofnanir í tólf löndum þátt í láninu. Lánskjör eru 30 punktar yfir millibankavöxtum

(EURIBOR) en verða 38 punktar ef þóknunum til lánveitenda er bætt við.

Í tilkynningu frá Glitni segir að opnað hafi verið fyrir þátttöku fjárfesta í sambankaláni um miðjan október fyrir um 300 milljónir evra, eða um 27 milljarða króna, en vegna mikils áhuga var það hækkað í 550 milljónir evra. - jab

Fiskur aldrei dýrari

Meðalverð var með hæsta móti á fiskmörkuðum landsins í síðustu viku. Meðalverðið var 185,81 króna á kíló sem er 5,2 prósent hækkun á milli vikna, og var fyrri vikan þó dýr. Á móti voru einungis 1.036 tonn af fiski í boði á mörkuðum landsins í síðustu viku en það er með minnsta móti.

Til samanburðar stóð meðalverðið í 176,57 krónum á kíló fyrir hálfum mánuði. Hafði verðið hækkað um 13 prósent á milli vikna og ekki verið hærra í annan tíma.

Ýsa var sem fyrr söluhæsta

tegundin á fiskmörkuðum landsins í síðustu viku en 442 tonn voru seld og fékkst 171,71 króna fyrir kíló af slægðri ýsu, sem er 13,37 krónum meira en fékkst fyrir ýsuna vikuna á undan.

Tiltölulega lítið var í boði af þorski á mörkuðum í síðustu viku samanborið við vikuna á undan. Einungis 266 tonn fóru af þorski samanborið við 482 tonn vikuna á undan og var meðalverðið 265,02 krónur á kíló fyrir slægðan þorsk sem er 12,39 krónum meira en fékkst fyrir kíló í vikunni á undan. - jab

Skoða þagnartímabil fyrir vaxtaákvörðun

Seðlabanki Íslands finnur fyrir aukinni ásókn erlendra fjármálafyrirtækja í fundahöld þegar nær dregur vaxtaákvörðun bankans. Bankinn veltir fyrir sér reglum vegna þessa.

Óli Kristján Ármannsson
skrifar

Seðlabanki Íslands veltir fyrir sér að setja reglur um hversu mikið starfsmenn bankans mega tjá sig við fjölmiðla og fjármálafyrirtæki áður en kemur að stýrivaxtaákvörðunum eða útgáfu hagspár.

Seðlabankinn finnur fyrir aukinni aðsókn fulltrúa fjármálafyrirtækja þegar liður að stýrivaxtaákvörðun, en sums staðar hafa erlendir seðlabankar sett sér reglur um upplýsingagjöf sem jafnvel kveða á um þagnartímabil áður en kemur að stýrivaxtaákvörðun. Er þetta þá bæði gert til þess að hlífa starfsmönnum bankanna

Í FUNDARSAL SEÐLABANKANS Arnór Sighvatsson aðalhafgræðingur, Ingimundur Friðriksson, Eiríkur Guðnason og Davíð Oddsson, bankastjóri Seðlabankans á vaxtaákvörðunardegi bankans í byrjun nóvember. MARKAÐURINN/GVA

við óþarfa áreiti og um leið koma í veg fyrir tilraunir markaðsaðila til að geta sér til um ákvarðanir í vaxtamálum.

Edda Rós Karlsdóttir, forstöðumaður greiningardeildar Landsbanka Íslands, segir að í raun megi segja að Seðlabankinn sé nú þegar með ákveðið þagnartímabil því bankinn kynni ekki til sögunnar nýjar upplýsingar á fundum með greiningardeildum skömmu fyrir vaxtaákvörðunir eða útgáfu hagspáa. „Þetta myndi því ekki breyta miklu að mínu mati,“ segir hún, en telur um leið líklegt að það gæti ef til vill hjálpað starfsfólki Seðlabankans að geta sagst vera komna í þagnarbindindi. „Virði upplýsinga á fjármálamarkaði er hins vegar mjög mikið,“ segir hún og telur

því ekki að undra að fjármálafyrirtæki reyni til hins ítrasta að geta í eyðurnar.

Ásgeir Jónsson, forstöðumaður greiningardeildar Kaupþings banka, segir ágætishugmynd hjá Seðlabankanum að taka upp þagnartímabil fyrir stýrivaxtaákvörðunir. „Að mörgu leyti er eðlilegt að bankinn sé ekki að tjá sig opinberlega rétt áður en kynnt er ákvörðun um stýrivexti,“ segir hann og bendir á að ákvörðunin liggi á endanum hjá bankastjórn Seðlabankans og því kunni að vera varhugavert gefa skilaboð sem túlka megi á mismunandi vegu áður en ákvörðun er tekin. Hann segir hins vegar að ákvarðanatataka bankastjórnarinnar mætti gjarnan vera gagnsærri, líkt og hjá Englandsbanka þar sem fundargerðir bankans og umræður um vaxtaákvörðunina eru birtar opinberlega eftir að hún hefur verið tekin. „Verðbólgu markmiðið gengur enda allt út á gagnsæi.“

Málið er til skoðunar og umræðu hjá bankastjórn Seðlabankans og samkvæmt heimildum Markaðarins er ákvörðunin að vænta um málið á næstunni.

BNT sameinar rekstur

Eignarhaldsfélagið BNT, eigendur Olíufélagsins Esso, Bílanausts, Ísdekkja og fleiri dótturfélaga, hefur ákveðið að sameina rekstur félaganna. Stefnt er að sameiningunni ljúki í janúar á næsta ári og munu þau þá starfa undir einu merki.

Hermann Guðmundsson, framkvæmdastjóri BNT, segir einfaldari og árangursríkari rekstur fást með sameiningunni. „Ísdekk er með hjólbarðana, Bílanaust með varahlutina og Olíufélagið með eldsneytið. Þegar við horfum ofan í garðinn okkar sáum við að markhópurinn er svipaður hjá öllum. Niðurstaðan var sú að við munum væntanlega ná betri árangri með sameinuðum kröftum en sitt í hvoru lagi,“ segir hann og bætir við að félögin eigi

mikil innbyrðis viðskipti. Þá er horft til þess að einfalda flækjustigið með sameiningu auk þess sem helstu deildum, svo sem fjármáladeild, fækkar úr þremur í eina.

Hermann segir sameininguna fyrst og síðast skipulagsbreytingu þar sem reksturinn verði svipaður að flestu leyti en undir einu félagi í stað þriggja eins og nú.

Sameinað félag, sem verður með um 700 starfsmenn, verður tíunda stærsta fyrirtæki landsins með um áætlaða veltu upp á 33,5 milljarða króna í veltu á næsta ári, að mati Hermanns. - jab

HERMANN GUÐMUNDSSON
Framkvæmdastjóri BNT segir stefnt að því að ljúka sameiningu Olíufélagsins Esso, Bílanausts og fleiri dótturfélaga BNT undir einu merki í janúar. MARKAÐURINN/GVA

SJÓÐUR 10

ÚRVAL INNLENDRA
HLUTABRÉFA

39,9%

Nafnvöxtun síðustu 12 mánuði m.v. 30.09.2006*

**BESTA ÁVÖXTUN
SAMBÆRILEGRA SJÓÐA
SÍÐUSTU 24 MÁNUÐI****

Markmið sjóðsins er að ná hærri ávöxtun en úrvalsvísitala Kauphallar Íslands.

KOSTIR VERÐBRÉFASJÓÐA GLITNIS:

- Mikil áhættudreifing og góð ávöxtun
- Eignastýring í höndum sérfræðinga
- Ávallt innleysanlegir

Þú getur fjárfest í áskrift eða keypt fyrir staka upphæð. Farðu á www.glitnir.is og kláraðu málið.

Sjóður 10 er fjárfestingarsjóður skv. lögum nr. 30/2003 um verðbréfasjóði og fjárfestingarsjóði. Rekstrarfélag sjóðsins er Glitnir Sjóðir hf. Utboðslýsinga og útdrátt úr útboðslýsingum má nálgast í útibúum Glitnis eða á www.glitnir.is/sjodir.

* Ávöxtun í fortíð er ekki ávísun á ávöxtun í framtíð

** Sjá ávöxtun innleendra hlutabréfasjóða á www.sjodir.is

GLITNIR

LENNON & SINFÓNÍAN

hljómleikar til heiðurs John Lennon

háskólabíói 1. desember : : UPPSELT

2. desember : : UPPSELT

3. desember : : FÁ SÆTI

: : söngvarar

björn jörundur

hildur vala

kk

eivör pálsdóttir

jón ólafsson

páll rósinkranz

sigurjón brink

magnús þór sigmundsson

haukur heiðar hauksson (dikta)

jens ólafsson (brain police)

: : rokkhljómsveit

jón ólafsson

guðmundur pétursson

stefán már magnússon

pétur örn guðmundsson

fríðrik sturluson

jóhann hjörleifsson

tónlistarstjóri : : jón ólafsson

útsetningar : : haraldur vignir sveinbjörnsson

konsertmeistari : : sigrún eðvaldsdóttir

hljómsveitarstjóri : : ární harðarson

kynnir : : sigurður skúlason

: : flutt verða lög eftir John Lennon sem
hafa verið útsett fyrir sinfóníuhljómsveitina
og rokkhljómsveit af þessu tilefni

give
peace
a
chance

John Lennon

AUKA HLJÓMLEIKAR

vegna mikillar eftirspurnar laugardag 2. desember kl. 16

miðasala á midi.is og í skífunni

Coca-Cola

EXTON

OFUR
HETJUR

Delta berst gegn samruna flugfélaga

Gerald Grinstein, forstjóri bandaríska flugfélagsins Delta og aðrir stjórnendur þess, unnu að því hörðum höndum í lok síðustu viku að sannfæra hluthafa í flugfélaginu um að hafna óvinveittu yfirtökutilboði landa þeirra og samkeppnis- aðila hjá flugfélaginu US Airways, sem lagt var fram á miðvikudag.

EIN AF VÉLUM DELTA Bandaríska flugfélagið Delta hefur barist gegn yfirtökutilboði US Airways í félagið. MARKAÐURINN/AFP

Street Journal segir stjórnina reyna að vinna stuðning lánardrottna, því þörf sé á stífri hagræðingu í rekstri flugfélagsins til að forða því frá gjaldþroti.

US Airways er sjöunda stærsta flugfélag Bandaríkjanna en hjá því starfa 35.000 manns. Delta er hins vegar þriðja stærsta flugfélag landsins með 47.000 starfsmenn. - job

Bretar berjast um sjónvarpsstöð

Breska gervihnattasjónvarpsstöðin BSKyB keypti í síðustu viku 17,9 prósent hlut í ITV, einu stærsta einkarekna sjónvarpsfélagi Bretlands. Kaupverð nemur 940 milljónum punda eða 124,3 milljörðum íslenskra króna.

Eigandi BSKyB, sem eftir kaupin á 19,9 prósent hlut í ITV, er fjölmiðlakóngurinn Rupert Murdoch en sonur hans, James Murdoch, er forstjóri BSKyB. Skoska dagblaðið The Scotsman segir kaupin mikilvæg fyrir Murdoch en bætir við að BSKyB hafi ekki í hyggju að gera yfirtökutilboði í félagið og líti á kaupin sem langtímafjárfestingu.

Kaup BSKyB hafa hins vegar reitt breska afþreyingar- og fjarskiptakónginn Richard Branson til reiði en kapalsstöðin NTL sem Branson á rúman tíunda hlut í, í gegnum félag sitt Virgin Group, hefur átt í samrunaviðræðum við ITV.

Við bætist að BSKyB er stór hluthafi í NTL en Branson hefur

REIÐUR YFIR KAUPUM BSKYB Richard Branson, stofnandi Virgin Group og stór hluthafi í kapalsstöðinni NTL, hefur farið fram á að breska fjarskiptaefirlitið kanni lögmæti kaupa BSKyB á hlut í ITV. MARKAÐURINN/AFP

farið fram á að fjarskiptaefirlit Bretlands skeri úr um hvort kaupin séu lögmæt.

Þrátt fyrir þetta eru kaup BSKyB sögð vörn Breta gegn yfirtöku þýsku sjónvarpsstöðvarinnar RTL, sem sögð er íhuga að gera fimm milljarða punda, eða ríflega 660 milljarða króna, yfirtökutilboði í ITV, sem rekið hefur verið án forstjóra síðan í ágúst. - job

Heimsins besti banki í Danmörku

Danir ættu nú að geta glaðst yfir velgengni sinni í viðskiptalífnum því danski fjárfestingarbankinn Saxo Bank var í síðustu viku valinn besti banki í heimi.

Tæplega 4.200 lesendur breska viðskiptatímaritsins FX Week Magazine völdu bankann í þetta virðingarverða sæti í alþjóðlegri könnun.

Þá lenti bankinn sömuleiðis í fyrsta sæti sem besti gjaldeyrisbanki Norðurlandanna auk þess að vera með besta netbankann. Í umsögn blaðsins segir meðal annars að erlendum fjárfestum hugnist bankinn einkar vel.

Stjórnendur bankans geta vel við unað því fjögur þúsund bankar víða um heim kepptu um sæti á lista FX Week Magazine, sem meðal annars flaggar risabönkum á borð við Citigroup, HSBC, Barclays Capital og JP Morgan í tíu efstu sætum.

Eric Frydenlund Michelsen,

FRÁ KAUPMANNAHÖFN Danski bankinn Saxo bank hefur verið valinn besti banki í heimi í alþjóðlegri könnun. MARKAÐURINN/PIETUR

forstjóri bankans, segir verðlaunin einkar ánægjuleg, sérstaklega þar sem bankinn hafi borið sigur úr bítum í samkeppni við stóra og rötgróna banka sem hafi verið lengi við lýði.

Þá sagði Michelsen enn fremur að viðurkenningin sé fyrirtaks auglýsing sem muni laða að fleiri viðskiptavinum auk þess sem verðlaunin komi til með að nýtast við frekari útrás bankans. - job

Porsche eykur við í Volkswagen

Stjórn þýska bílaframleiðandans Porsche hefur aukið við hlut sinn í bílasmiðjum Volkswagen.

Porsche keypti 21,2 prósent hlut í Volkswagen á síðasta ári en Wendelin Wiedeking, forstjóri Porsche, sagði skömmu síðar að fyrirtækið ætlaði ekki að verða sem þögull farþegi í aftursætinu og jók hlutinn fyrir skömmu í 27,4 prósent.

Þá hefur forstjórinn gefið í skyn að fyrirtækið muni auka hlutinn enn frekar á næstunni og fara í 29,9 prósent. Fari hluturinn í 30 prósent verður Porsche að gera yfirtökutilboði í

Volkswagen, samkvæmt þýskum reglum.

Porsche getur hins vegar seint eignast allan hlut í Volkswagen því 50 ára þýsk lög, sem nefnd hafa verið VW-lögin, kveða á um að héraðsstjórnin í Neðra-Saxlandi hafi 20 prósent atkvæðaréttar í Volkswagen, til að tryggja framleiðslu á bílum og störf í héraðinu.

Framkvæmdastjórn Evrópu-sambandsins hefur sett sig upp á móti lögunum enda telur hún lögin hamla heilbrigðri samkeppni og mun í næsta mánuði ákveða hvort lögin verða afnumin

FORSTJÓRI PORSCHE Wendelin Wiedeking, forstjóri Porsche, hefur sagt að bílaframleiðandinn ætli ekki að verða þögull farþegi í hluthafahópi Volkswagen. MARKAÐURINN/AFP

þrátt fyrir mikinn stuðning við þau í Neðra-Saxlandi. Verði sú raunin fær Porsche tækifæri til að auka enn frekar við stjórnina hjá Volkswagen. - job

LSE hryggbraut Nasdaq í annað sinn

Stjórn Nasdaq gerði yfirtökutilboði í LSE í annað sinn á mánudag. Því var hafnað.

Jón Aðalsteinn Bergsveinsson
skrifar

Bandaríski hlutabréfamarkaðurinn Nasdaq gerði yfirtökutilboði í kauphöll Lundúna í Bretlandi, LSE, á mánudag. Tilboðið hljóðaði upp á 2,7 milljarða punda eða 357 milljarða íslenskra króna. Þetta var í annað sinn á árinu sem Nasdaq-markaðurinn gerir tilboði í LSE. Síðar sama dag ákvað stjórn LSE að taka tilboðinu ekki.

Nokkrir hlutabréfamarkaðir jafnt vestanhafs sem og á meginlandi Evrópu hafa horft til þess að ganga í eina sæng með LSE síðan í desember í hittifyrri. Þar á meðal eru þýska kauphöllin í Frankfurt, Deutsche Börse, ástralski fjárfestingarbankinn Macquarie og samevrópski hlutabréfamarkaðurinn Euronext.

Tilraunir markaðanna til yfirtöku hafa haft mikil áhrif á gengi bréfa í LSE en það hefur hækkað um 124 prósent síðan yfirtökutilraunir hófust fyrir tæpum tveimur árum.

Nasdaq gerði fyrst yfirtökutilboði í LSE í mars síðastliðnum en það hljóðaði upp á 2,4 milljarða punda eða rúma 313 milljarða íslenskra króna. Stjórn LSE fellði tilboðið og festi Nasdaq sér um þriðjungshlut í markaðnum í kjölfarið. Samfara yfirtökutilboðinu nú hefur Nasdaq sömuleiðis keypt sjö milljónir hluta í LSE til viðbótar og aukið hlut sinn í 28,75 prósent.

Síðdegis á mánudag barst svo tilkynning frá LSE þar sem fram kemur að Clara Furse, forstjóri LSE, telji tilboðið of lágt, það endurspeglir ekki mikinn vöxt og framtíðarhorfur LSE.

Haft hefur verið eftir Robert Greifeld, forstjóra Nasdaq, að verði af kaupum á LSE stefni markaðurinn á skráningu bæði vestanhafs og

KAUPHÖLL LUNDÚNA Hlutabréfamarkaðurinn Nasdaq gerði yfirtökutilboði í Kauphöll Lundúna, LSE, í annað sinn á árinu á mánudag. Clara Furse, forstjóri LSE, hafnaði því hins vegar og segir það ekki endurspeglar framtíðarhorfur markaðarins. MARKAÐURINN/AFP

í Evrópu. Nasdaq mun hins vegar ekki hafa í hyggju að endurskoða yfirtökutilboði sitt nema annar markaður bjóði í LSE, að hans sögn.

Buffett fræðir börn um fjárfestingar

Milljarðamæringurinn Warren Buffett, sem gjarnan hefur verið nefndur „vitringurinn frá Omaha“ vegna hæfileika sinna á fjármálasviðinu, er í þann mund að slá í gegn sem teiknimyndarpersóna í þáttunum „Leynilegi milljóneraklúbburinn“ (e. The Secret Millionaire's Club).

Bandaríska fyrirtækið DIC Entertainment ætlar að gera þrettán þátta teiknimyndaseríu um Buffett og ráð hans, en markmiðið er að kenna börnum á aldrinum fimm til tólf ára að höndla fjármuni.

WARREN BUFFETT Milljarðamæringurinn Warren Buffett mun veita börnum ráðleggingar um fjárfestingar og fjármuni í 13 þátta teiknimyndaseríu. MARKAÐURINN/AFP

Andrew Heyward, stjórnarformaður og forstjóri DIC Entertainment, segir fyrirtækið vart geta hafa fengið betri mann í hlutverkið enda hlusti margir eftir hverju því sem Buffett segi.

Í þáttunum er Warren Buffett

góðhjartaður ráðgjafi sem nokkur börn, sem búsett eru í Omaha í Nebraska í Bandaríkjunum, leita til einu sinni í viku þegar þau þurfa á ráðum að halda til að bjarga tómstundaheimili sínu úr klóm samviskulauss verktafa, sem hefur keypt það og ætlar að rífa.

Samstarf DIC Entertainment og Buffett er ekki nýtt af nálinni en fyrirtækið hefur gert stuttar teiknimyndir, sem sýndar hafa verið á hluthafafundum Berkshire Hathaway, fjárfestingarsjóði Warrens Buffett. - job

Humarhúsið

Humarhúsið • Amtmannstíg 1 • 101 Reykjavík • Sími: 561 3303 • humarhusid.is

LOEWE.

Benzinn í sjónvörpunum.

Í nýjustu línunni frá LOEWE ná saman sjónvarpstækni framtíðarinnar og áratuga reynsla LOEWE af gæðum og vandvirkni. Þau eru framleidd í Þýskalandi eftir ströngustu gæðakröfum. Sígid hönnun, nýjasta tækni og þekktur áreiðanleiki LOEWE tækjanna tryggja þér bestu myndgæði og áralanga endingu.

LOEWE er virtasti sjónvarpsframleiðandi Þýskalands.

LOEWE Concept

Concept línan tekur brot af því besta úr Xelos og býður hin einstöku LOEWE gæði á áður óþekktu verði.

Fáanleg silfurgrá eða steinsvört með fallegri háglans áferð.

HD-Ready tækni með stafrænni HDMI tengingu og innbyggðum DVB-T/C stafrænum sjónvarpsmóttakara.

LOEWE Assist+ gerir tækið einfalt og þægilegt í notkun.

Sound+ hljóðkerfi með CRX surround hljómi.

LOEWE Concept 32"

Tilboðsverð: 189.900.-

Listaverð: 239.900.-

LOEWE Xelos

Vandaður frágangur og falleg hönnun – fáanlegt platinugrátt eða steinsvart. HD-Ready, tilbúið fyrir næstu kynslóð sjónvarpstækinnar.

Image+ tækni eykur skerpu, mýkir hreyfingar og gefur bestu myndgæði sem völ er á. HDMI tenging og innbyggður DVB-T/C stafrænn sjónvarpsmóttakari. Loewe Assist+ gerir tækið einfaldara og þægilegra í notkun. Kraftmikið Sound+ hljóðkerfi gefur frábær hljómgæði.

LOEWE Xelos 32"

Tilboðsverð: 219.900.-

Listaverð: 299.900.-

LOEWE sjónvörp eru margverðlaunuð fyrir afburða gæði og hönnun.

LOEWE leggur ríka áherslu á tækni, þróun og glæsilega hönnun.

LOEWE Individual

Individual línan frá LOEWE tekur alla tæknilega kosti Xelos tækjanna og sameinar þá einstakri hönnun og nýrri hugsun. LOEWE Individual er hannað til að falla að þínum aðstæðum, þínum vilja og þínum lífsstíl.

Fallegur háglans árammi og glerhlíf yfir skjá. Fáanlegt í mörgum litasamsetningum, með útskiptanlegum hliðarrömmum. Fjölbreyttir upphengimöguleikar, s.s. gólfstandar, loftfesting, súlufesting og veggfesting.

Einnig til í mjög takmörkuðu upplagi með ekta Swarovski-kristöllum í hliðum, innbyggðum hörðum disk til upptöku og rafdrifnum snúningsfæti.

LOEWE Individual 32"

Tilboðsverð: 269.900.-

Listaverð: 309.900.-

reddot design award
winner 2006

EISA Awards – Virtustu fagverðlaun Evrópu.

LOEWE sjónvörp eru afar glæsileg, hvernig sem á þau er litið.

ORMSSON

SÍÐUMÚLA 9
SÍMI 530 2800

SMÁRALIND
SÍMI 530 2900

AKUREYRI
SÍMI 461 5000

KEFLAVÍK
SÍMI 421 1535

ÍSAFIRÐI
SÍMI 456 4751

Ris og fall tveggja viðskiptamódel

Útrás Avion Group og Dagsbrúnar er lærdómsrík lexía um að ekki séu allar ferðir íslensku vikinganna til frama, hvað þá fjár. Félögin byggðu upp einstök viðskiptamódel sem féllu hratt þegar ýmis áföll skulu yfir. Menn spyrja sig hvort stjórnendur félaganna hefðu mátt sýna hugarfóstrum sínum meiri biðlund. Eggert Þór Aðalsteinsson leit yfir farinn veg og ræddi við tvo sérfræðinga.

Útrás íslenskra fyrirtækja hefur ekki verið ein samfelld sigurganga. Tvö félög hafa lagt árar í bát með því að umbylta viðskiptamódeli sínu í þá átt að einfalda reksturinn, létta á skuldum og einbeita sér að því sem vel gengur. Þetta eru annars vegar Avion Group og hins vegar Dagsbrún sem hefur verið skipt í 365 og Teymi.

FLÓKID FÉLAG

Avion var stofnað í ársbyrjun 2005 með það að markmiði að vera öflugt fjárfestingarfélag á sviði flutningastarfsemi. Félagið var byggt upp á þremur meginstöðum: Ferðaþjónustu og leiguflug, leigu á flugvélum til annarra flugfélaga í gegnum Air Atlanta Icelandic og flutningastarfsemi í gegnum Eimskip. Félagið fór í gegnum vel heppnað hlutfjárútbóð í desember fyrir ári þar sem söfnuðust tíu milljarðar króna en fjárfestar óskuðu eftir 100 milljörðum króna. Það var skráð í janúar á útboðsgöngu 38,3 og hækkaði á fyrstu dögum eftir skráningu. Svo fór að halla undan fæti. Fjárfestar misstu fljótt trúna, virtust ekki skilja fyllilega flókinn rekstur með flugvélar og leiguflugstarfsemi og afkoma félagsins var undir væntingum sem árstíðabundinn rekstur gat ekki skýrt einn og sér. Gengið fór niður fyrir 30 þegar Björgólfsfeðgar og meðfjárfestar í Gretti hófu að kaupa bréf í Avion á haustdögum með það í huga að taka þátt í breytingum á félaginu.

Á dögnum kom síðan sú tilkynning að helmingshlutur hefði verið seldur í Avion Aircraft Trading, eins og við var búist. Stóru tíðindin þóttu hins vegar þau að ferðaþjónustuhlutinn XL Leisure Group var seldur í heilu lagi. Söluhagnaður nam tíu milljörðum króna sem verður nýttur til niðurgreiðslu skulda og nýrra verkefna. Stutttri sögu Avions er því lokið.

EIMSKIP VERÐI BARA EIMSKIP

Endalok Avions í núverandi mynd koma Jónasi Gauta Friðþjófsyni, sérfræðingi hjá Greiningu Glitnis, spáskt fyrir sjónir, enda er hér um að ræða félag sem hefur verið kosið framsæknasta fyrirtæki Evrópu tvö ár í röð. „Það sem kemur mér mest á óvart var að stjórnendur félagsins skorti þolinmæði til að fara lengra með þetta viðskiptamódel. Ófyrirséð atvik geta alltaf komið upp eins og hitabylgja, sveiflur í gengi gjaldmiðla og á olíuverði sem og önnur skakkaföll. Það á samt sem áður ekki að þýða að viðskiptamódelið sé þar með úrelt.“

Jónas er heldur ekki sannfærður um að það hafi verið sigur af hálfu félagsins að selja eignir með miklum hagnaði. „Þetta er ekki hefðbundin leið til að innleysa hagnað. Viðskiptalíkan Avion sneri

DÓRÐÍS SIGURÐARDÓTTIR, NÚVERANDI STJÓRNARFORMAÐUR EIMSKIP. Viðskiptamódel Dagsbrúnar féll hratt þegar háir vextir og fall krónunnar tóku í háar skuldir félagsins. Til viðbótar stóðust ekki rekstraráætlanir sem lagt var upp með við kaupin á Kögun og Wyndeham.

MAGNÚS ÞORSTEINSSON, STJÓRNARFORMAÐUR AVION GROUP, OG BALDUR GUÐNASON, FORSTJÓRI EIMSKIP, VIÐ KAUP AVIONS Á EIMSKIPAFÉLAGINU ÁRIÐ 2005. Avion er nú orðið Eimskip eftir að félagið seldi stóran hluta eigna sinna. Ætla menn nú að fókusera á rekstur flutningafélagsins sem hefur vaxið hratt frá 2004.

að uppbyggingu rekstrarfélaga á þessum þremur grunnstöðum. Þetta er eins og að Exista færi að selja Lýsingu og bæri fyrir sig óvæntum áföllum. En greinilegt er að stjórnendur misstu þolinmæðina til að halda áfram á fyrri leið eftir að fjárfestar sýndu minnkandi áhuga á félaginu. Að mínu mati er helsta ástæða þess að erfitt var fyrir leikmenn að gera sér grein fyrir stöðu og þróun rekstrarins enda margslunginn.“

Þar á Jónas við að hluthafar í Avion Group breyttu nafni félagsins í Hf. Eimskipafélag Íslands á hluthafafundi í gær. Eftir að félagið seldi stóra eignarhluti eins og áður sagði eru um 80 prósent af veltu félagsins í Eimskipaarminum. Og Eimskip mun vaxa hratt áfram ef marka má miklar fjárfestingar flutningafélagsins á síðustu vikum og mánuðum.

„Mér sýnist að þetta sé rökrétt framhald á því sem hefur verið að gerast, að einbeita sér að uppbyggingu Eimskip. Það er líklegt að fyrr en síðar muni stjórnendur samstæðunnar selja þær eignir sem tengjast flugvélastarfsemi og nýta þá fjármuni til frekari uppbyggingar Eimskip,“ segir Jónas og á þar við Air Atlanta Icelandic og 49 prósent hlut í Avion Aircraft Trading. Fyrir hluthafa á Íslandi þá eru skiptin á Avion í Eimskip ekki alsælmi tíðindi að mati Jónasar. Hér fá menn rekstrarfélag sem þeir kannast við og vita hvað stendur fyrir.

PYRRHOSARSIGUR DAGSBRÚNAR

Dagsbrún óx hratt á fyrstu mánuðum ársins eftir talsverðan vöxt á innlendum fjölmiðla- og fjarskiptamarkaði árið 2005. Útrás Dagsbrúnar á þessu ári hófst með kaupum á Securitas og Senu og í mars rann mikið fjárfestingaræði á stjórnend-

ur félagsins þegar Kögun og Wyndeham bættust við hópinn auk þess sem ráðist var í stofnun friðlaðaútgáfu í Danmörku. Þarna var meðal annars farið út fyrir hefðbundið rekstrarföng og sótt inn á svið upplýsingatækni og fjarskipta og afþreyingar í auknum mæli.

Fjárfestingar þessar gátu varla verið á verri tíma en þær komu um það leyti er krónan tók að falla. Efnahagsreikningur félagsins bólgaði hratt út með mikilli skuldsetningu sem reyndist þungbær þegar háir íslenskir vextir og gengisfall krónunnar tóku að bita í af fullum þunga. Kögunarkaupin virtust í fyrstu vera snjall leikur Dagsbrúnarmanna þegar þeir hrifuðu Kögun fyrir framan nefið á Símanum og Existu. Síðar kom í ljós að þetta var Pyrrhosarsigur þegar rekstur Kögunar kom ekki til með að standa undir háum verðmiða og skuldsettu kaupum.

Á sama tíma fór Dagsbrún út í tíu milljarða króna yfirtöku á breska prent- og samskiptafyrirtækinu Wyndeham sem greitt var með lánsfé.

STÖKKPALLUR INN Í BRETLAND

Um kaupin á Wyndeham hafði Þórdís Sigurðardóttir, stjórnarformaður Dagsbrúnar, þetta að segja: „Tilboðið í Wyndeham er jákvætt skref fyrir Dagsbrún af þremur ástæðum. Í fyrsta lagi er Wyndeham góð fjárfesting í ljósi langrar sögu af arðsemi og vexti. Fyrirtækið hefur leiðandi stöðu á markaði meðal annars vegna góðra viðskiptatengsla við meirihluta tímaritaútgafanda í Bretlandi. Í öðru lagi fellur Wyndeham mjög vel að starfsemi Dagsbrúnar og munu kaupin færa Dagsbrún ýmsan ávinning, meðal annars áhættudreifingu sem felur í sér að hluti af tekjum Dagsbrúnar mun nú koma

erlendis frá. Í þriðja lagi, munu kaupin veita okkur sterka fótfestu í Bretlandi, þar sem við munum geta þróað enn frekar starfsemi félagsins.“

Átta mánuðum síðar hafði Dagsbrún fært niður eignarhlut sinn í móðurfélagi Wyndeham um einn og hálfan milljarð og er nú stefnt að því að selja allan eignarhlutinn þar sem rekstraráætlanir sem gerðar voru við kaupin munu tæpast standa. Er mikilli samkeppni og samþjöppun meðal breska prentfyrirtækja kennt um, en ætla má að með þessari aðgerð sé verið að létta á skuldahala 365 hf. Greiningardeild Landsbankans þykir þessi skýring stjórnenda Dagsbrúnar sérkennileg í ljósi þess að það hefur legið fyrir að starfsumhverfi á breska prentmarkaðnum hefur verið mjög erfitt í heilan áratug.

PRAUT POLINMÆDI

Grétar Már Axelsson, sérfræðingur hjá Greiningu Glitnis, hefur fylgst náið með útrás Dagsbrúnar á árinu. Hann segir að bitbein Dagsbrúnar hafi verið vaxtastefna félagsins og sú mikla skuldsetning sem henni fylgdi. Fjárfest hafi verið í félögum sem mynduðu þrjár rekstrarstöðir og áttu að skila samlegð og auknum slagkrafti samstæðunnar. Það hafi ekki gengið eftir. „Það vekur athygli hversu skörulega er gengið til verks við að skipta upp félaginu og selja frá því nýkeyptar einingar eins og Wyndeham sem hefur verið hluti af samstæðunni í aðeins sex mánuði. Það liggur því uppi að vaxtastefnunni var fylgt eftir af meira kappi en forsjálni. Hins vegar sýna eigendur fyrirtækisins fram á hversu fljótir þeir eru að taka ákvarðanir ef hlutirnir eru ekki að skila sér.“

Grétar telur freistandi að ætla að stjórnendur gömlu Dagsbrúnar hafi kynnt nauðsynlegar gjaldfærslur og afskriftir í afkomuviðvörðun sem gefin var út á dögnum. Hann bendir þó á að miklar ófniðlegar eignir eru enn eftir í 365 og Teymi og tíminn einn eigi eftir að leiða það í ljós hvort þær standi undir sér.

Hann telur jafnframt að fróðlegt verði að fylgjast með áframhaldinu hjá félögum en því megi ekki gleyma að Dagsbrún hafi farnast nokkuð vel á meðan það starfaði eingöngu á heimamarkaði. Núverandi áætlanir 365 geri ráð fyrir átta til tíu prósent innri vexti á innanlandsmarkaði á ári en miðað við markaðinn, sem félagið starfi á, þá megi ætla að þær áætlanir séu í hærra lagi. Næstu skref stjórnenda 365 og Teymis hljóta að vera þau að ná utan um núverandi rekstur áður en hugað verður að ytri vexti á nýjan leik. „Saga Dagsbrúnar á þessu ári er sönnun þess að metnaðarfull vaxtarplön eru ekki ávísun á hækkan hlutabréfaverðs.“

PENINGAMARKAÐSSJÓÐURINN

Markmið Peningamarkaðssjóðsins er að skila jafnri ávöxtun með fjárfestingum í skammtímaverðbréfum. Aðallega er fjárfest í innlánum, skuldabréfum og víxlum skráðum í Kauphöll Íslands. Meðaltími sjóðsins er mjög stuttur, innan við ár og því er ekki að vænta mikilla sveiflna á gengi sjóðsins. Peningamarkaðssjóðurinn skilaði 14,1% nafnávöxtun á ársgrundvelli frá 29. september–31. október 2006. Hafðu samband við ráðgjafa okkar í síma 575 4400 eða kíktu á vefsíðuna okkar www.vsp.is.

Engin kaup- eða sölubókun

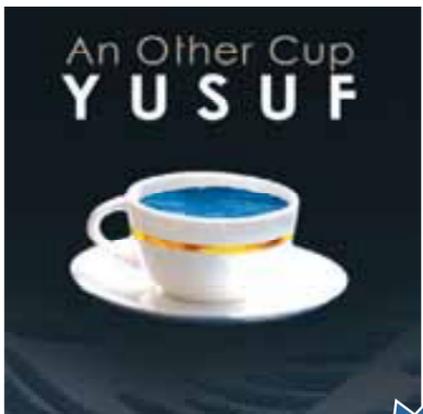
14,1% ávöxtun

Peningamarkaðssjóðurinn er rekin af Rekstrarfélagi Sparisjóðanna hf. Verðbréfaþjónusta Sparisjóðanna hf. er vörsluaðili sjóðsins. Peningamarkaðssjóðurinn er fjárfestingarsjóður sem starfar skv. lögum nr. 30/2003 um verðbréfasjóði og fjárfestingarsjóði. Fjárfestingarsjóður telst vera áhættusamari fjárfesting en verðbréfasjóður skv. lögnum. Meiri áhætta fjárfestingarsjóðs er m.a. fólgin í rýmri fjárfestingarheimildum sem geta leitt til minni áhættudreifingar en í verðbréfasjóði. Frekari upplýsingar um sjóðinn má finna í útboðslýsingu og útdreitti útboðslýsingu sem hægt er að nálgast á www.vsp.is

NÝJAR

▶ ERLENDAR PLÖTUR

Yusuf
An Other Cup

CD

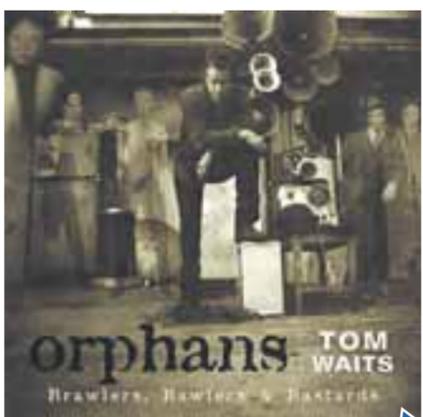
Damien Rice
9

CD

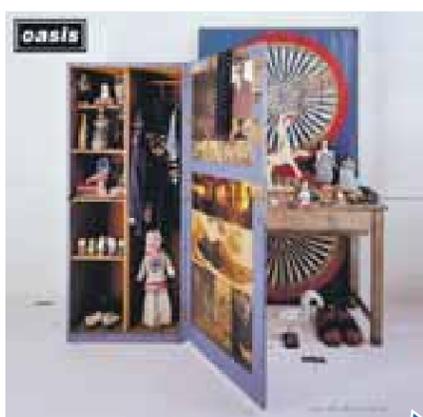
Beatles
Love

CD

Tom Waits
Orphans

CD

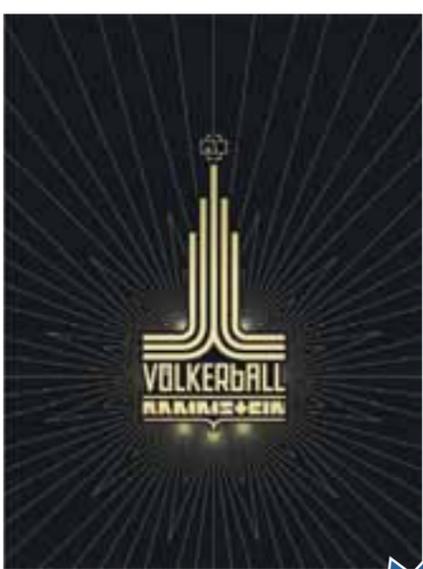
Oasis
Stop The Clocks

CD

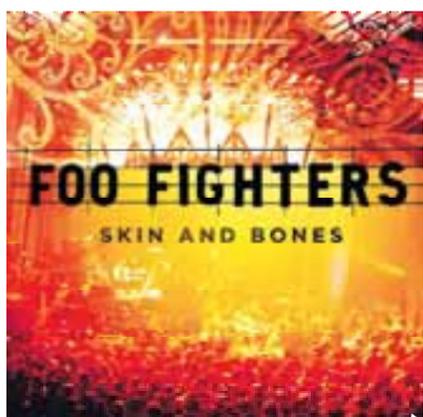
U2
18 Singles

CD

Rammstein
Völkerball

CD
+DVD

Foo Fighters
Skin & Bones

CD

George Michael
Twenty Five

CD

góða skemmtun! ▶

sena

Ábyrgð eða auglýsing?

Æ fleiri fyrirtæki setja sér skýr markmið um að stuðla að jákvæðri uppbyggingu samfélagsins.

Hólmfríður Helga

Sigurðardóttir skoðaði hugmyndina um samfélagslega ábyrgð fyrirtækja sem, af hvaða hvötum sem hún sprettur, skiptir sköpum fyrir margs konar starfsemi í landinu.

Í tengslum við aukin útgjöld íslenskra fyrirtækja til málefna á borð við íþróttar, velferðar, lista- og menningarmál heyrir æ oftast talað um samfélagslega ábyrgð fyrirtækja. Eftir vel sóttu ráðstefnu sem Háskólinn í Reykjavík stóð fyrir í samstarfi við KOM almannatengsl í síðustu viku hefur umræðan enn glæðst. Af máli allra þeirra sem fram komu þar mátti skilja að nú gæti breyttra viðhorfa um hlutverk fyrirtækja í samfélaginu. Þau álitni það í æ ríkari mæli skyldu sína að vera góðir þjóðfélagsþegnar og leggja góðum málefnum lið og bæta þannig það samfélag sem þau starfa í. Undanfarnar vikur hafa margir tekið þátt í þessari umræðu. Þeirra á meðal er Björgólfur Guðmundsson, formaður bankaráðs Landsbankans. Í grein sem birtist í Morgunblaðinu fyrr í þessum mánuði kallaði hann ábyrgð fyrirtækja gagnvart samfélaginu sjálfsábyrgð. Á sama hátt og samfélaginu nýttist vel að atvinnulíf eflist og styrkist sé það atvinnulífi til framdráttar að þjóðlíf blómstri í traustu og öruggu samfélagi. Þetta viðhorf virðist vera að ná meiri fótfestu hér á landi.

Hugtakið „samfélagsleg ábyrgð fyrirtækja“ hefur verið skilgreint á ýmsa vegu. Framkvæmdastjórn Evrópusambandsins hefur skilgreint hana sem „þær skuldbindingar sem fyrirtæki kys að taka á sig gagnvart starfsfólki, umhverfi eða viðskiptavinum umfram það sem kveðið er á um í kjarasamningum, lögum eða reglugerðum.“

MARGVÍSLEGAR SKILGREININGAR Hugtakið „samfélagsleg ábyrgð fyrirtækja“ hefur verið skilgreint á ýmsa vegu. Framkvæmdastjórn Evrópusambandsins hefur skilgreint hana sem „þær skuldbindingar sem fyrirtæki kys að taka á sig gagnvart starfsfólki, umhverfi eða viðskiptavinum umfram það sem kveðið er á um í kjarasamningum, lögum eða reglugerðum.“ Í könnun sem unnin var á vegum kennslu- og lýðheilsudeildar Háskólans í Reykjavík á dögnum, sem nánar er sagt frá hér á opnunni, voru stjórnendur fyrirtækja meðal annars fengnir til að greina frá því hvaða skilning

þeir leggja í hugtakið. Skilgreiningarnar sem komu frá þeim voru margvíslegar. Flestir nefndu ábyrgð fyrirtækja gagnvart samfélaginu í heild sinni, sem talist getur til nánasta umhverfisins. Á eftir samfélaginu var starfsmannastefnan oftast nefnd, sem talið er benda til þess að það

sé að festast í sessi að stjórnendur áliti það samfélagslega jákvætt að vera með skilgreinda starfsmannastefnu. Styrkir til félagasamtaka voru oftast nefndir þar á eftir, þá umhverfismál og síðast viðskiptavinir fyrirtækja.

GÖMUL SANNINDI OG NÝ

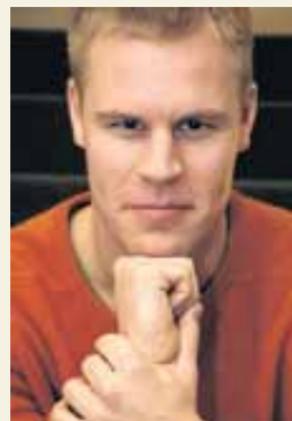
Eins og Þorsteinn Pálsson, ritstjóri Fréttablaðsins, benti á í ávarpi sínu á ráð-

stefnunni eru það ekki ný sannindi að styrkir einstaklinga og fyrirtækja við samfélagsleg málefni geti haft

Fyrirtæki geta ekki borið ábyrgð

Oddgeir Einarsson, lögmaður og fyrrum stjórnarmaður í Frjálslyggjufélaginu, er einn þeirra sem telja hlutverk fyrirtækja vera að vinna eingöngu að markmiðum eigenda þeirra, hvort sem þau snúast um hagnað eða annað. „Ef bakari stofnar um sig bakarí og fer að selja brauðið sitt á markaði tekur hann ákveðna fjárhagslega áhættu. Ef áhættan gengur upp skapar bakarinn störf, býður samborgurum sínum upp á viðbótarvalkost í vöruúrvali, stuðlar að virkari samkeppni, auk þess sem hann þarf að kaupa vélar og korn sem eflir aðra atvinnustarfsemi. Ríkið hagnast á þessu öllu í gegnum skattgreiðslur. Ég get ekki skilið hvaða ábyrgð þessi bakari ber umfram aðra sem ekki taka þessa áhættu, enda hefur hann nú þegar lagt mun meira til samfélagsins en margur annar.“

Oddgeir telur hvata þeirra

ODDGEIR EINARSSON, LÖGMADUR OG FRJÁLSHYGGJUMADUR Oddgeir telur hvata þeirra fyrirtækja sem gefi sig út fyrir að vera samfélagslega ábyrg ekki siðferðislegan heldur fyrst og fremst rekstrarlegan og miði að því að skila auknum hagnaði. MARKAÐURINN/STEFÁN

fyrirtækja sem gefi sig út fyrir að vera samfélagslega ábyrg ekki siðferðislegan heldur fyrst og fremst rekstrarlegan og miði að því að skila auknum hagnaði.

„Skilgreini maður góðverk held ég að það þýði að láta eitthvað gott af sér leiða, burt séð frá því hvort maður fái eitthvað út úr því sjálfur eða ekki. Þeir sem eru að styrkja líknarmál og gæta þess að auglýsa það eru fyrst og fremst að gera það fyrir sjálfa sig. Þessi fyrirtæki eru ekki að gera neitt annað en að kaupa sér ímynd. Það er sennilega alls ekki óskynsamleg leið að styrkja góð málefni til þess. En um leið og stjórnendur fyrirtækja styrkja góðgerðarmál án þess að nokkur viti af því eru þeir annaðhvort að færa peninga frá eigendunum, með því að taka frá þeim hagnað, starfsfólki sínu, með því að borga þeim lægri laun en mögulegt væri, eða neytendum með hærra vöruverði. Þannig geta stjórnendur fyrirtækja farið út fyrir hlutverk sitt, sem er að stuðla að auknum hagnaði, nema eigendurnir ákveði annað.“

Vakning fyrirtækja hefur skipt sköpum

Að félaginu Einstök börn, sem verður tíu ára á næsta ári, standa 125 fjölskyldur barna með sjaldgæfa, óþekkta, langvarandi eða mjög alvarlega sjúkdóma. „Sérkenni og jafnframt vandamál Einstakra barna er að við erum afskaplega flókinn og lítill hópur aðstandenda barna sem þurfa oft á mjög mikilli umönnun að halda. Oft á tíðum passa börnin ekki inn í skilgreiningar, til dæmis í heilbrigðisgeiranum eða hvað varðar aðgengi að þjónustu. Þess vegna lendum við oft í að þurfa að berjast fyrir réttindum sem ættu að vera sjálf-sögð,“ segir Sigríður Kristín Hrafnkelsdóttir, fyrrverandi stjórnarmaður félagsins.

Í gegnum starf sitt með Einstökum börnum hefur Sigríður séð af eigin raun hversu miklu máli aðkoma fyrirtækja getur skipt fyrir félagsskap sem þennan. Það var meðal annars ástæðan fyrir því að hún vann könnun í mastersnámi sínu við kennslu- og lýðheilsudeild Háskólans í Reykjavík, um viðhorf stjórnenda íslenskra fyrirtækja til samfélagslegrar ábyrgðar. Hún segir margt hafa breyst frá þeim tíma sem félagið var stofnað hvað varðar aðkomu fyrirtækja að styrktarfélagum og mörg þeirra hafi notið góðs af því. Hún segir þó að Einstök börn þurfi enn frekari stuðnings við, enda eigi félagið undir högg að sækja þar sem fjölskyldurnar eru tiltölulega fáar og börnin hafa mjög ólíka sjúkdómsgreiningu. Það valdi því að þrýstihópurinn sé ekki eins öflugur og í mörgum öðrum tilfellum þar sem fleiri skilja við hvað er verið að berjast. Þessi hópur barna fer ört stækkandi og því full ástæða til að skoða þarfir fjölskyldna barnanna vel.

Sigríður hefur undanfarið ár meðal annars verið í hópi fimm fjölskyldna sem hafa verið að berjast fyrir því að fá sambýli fyrir börnin sín sem fjölskyldurnar, af ýmsum ástæðum, geta ekki lengur haft heima fyrir. Sú barátta hefur tekið langan tíma og sér enn ekki fyrir endann á henni. „Það er gríðarlega erfitt að þurfa að viðurkenna fyrir sjálfum sér að maður geti ekki lengur valdið því að hafa barnið

SIGRÍÐUR KRISTÍN HRAFNKELSDÓTTIR Sigríður, sem er fyrrum stjórnarmaður Einstakra barna, er einn af hugmyndasmiðum ráðstefnunnar um samfélagslega ábyrgð fyrirtækja sem haldin var nýverið.

MARKAÐURINN/GVA

sitt heima. Að þurfa svo að berjast fyrir því að barnið fái inni á sambýli er ólýsanlega erfitt,“ segir Sigríður. Hún segir erfitt að hreyfa við því þunga afli sem stjórnvöld geta verið. Hjá þeim gerist hlutirnir einfaldlega of hægt en innan einkageirans hreyfist hlutirnir oft hraðar fyrir þann kraft sem oft býr innan hans. Hún vonast því til að einkafyrirtæki muni frekar auka við stuðning sinn og einnig að fleiri fyrirtæki muni láta sig samfélagslega ábyrgð varða. Hún nefnir Rjóðrið, sem er hvíldar-, hjúkrunar- og endurhæfingarheimili fyrir langveik börn, sem dæmi um hversu öflugt form samvinna hins opinbera og einkaaðila getur verið. Þar var uppbygging og öll framkvæmd algjörlega í höndum Velferðarsjóðs barna, sem stofnaður var af Íslenskri erfðagreiningu, en samningur gerður við Landspítalann um reksturinn að því loknu.

úreltar og þær eigi ekki við í nútímasamfélagi. Hvort sem maður er sammála honum eða ekki er varla annað hægt en að láta hvarfla að sér að auðvitað séu stjórnendur fyrst og fremst að hugsa um hag fyrirtækis síns. Mörkin geta oft á tíðum verið nokkuð óljós milli auglýsinga og samfélagslegrar ábyrgðar. Títtnefnt dæmi um vel heppnað verkefni á þessu sviði er Glitnishlaupið í sumar. Það er jafnframt kannski eitt besta dæmið um óljós skil af þessu tagi. Bankinn hét á fjölmarga starfsmenn sína að taka þátt í hlaupinu og á móti styrkti bankinn gott málefni í þeirra nafni. Það efast enginn um að þetta framtak hafði mikil og jákvæð samfélagsleg áhrif, meðal annars með bættri heilsu starfsmanna og annarra sem tóku þátt í hlaupinu og stórum framlögum til líknarmála. Á sama tíma var Reykjavík þó undirlögð í auglýsingum og umfjöllunum tengdum hlaupinu heilu vikurnar áður en það hófst. Annað dæmi er það sem kom fram í máli forstjóra Alcoa á ráðstefnunni, að fyrirtækið hafi ákveðið að veita tuttugu milljónum í uppbyggingu á Vatnajökulspjóðgarði.

Hvort sem framlög íslenskra fyrirtækja til samfélagslegra málefna eru til þess gerð að bæta ímynd þeirra eða vegna þess að þau telji þau til samfélagslegrar skyldu sinnar skiptir kannski ekki mestu máli. Sem betur fer sjá þau hag sinn í því. Ef þau gerðu það ekki er nokkuð öruggt að mun fátæklegri yrði um að litast í heimi menningar, lista, íþróttar og ýmissa styrktarféлага sem reida sig á dyggan stuðning einkafyrirtækja.

mikil og jákvæð áhrif. Í ræðu sinni tók hann dæmi um athafnamanninn Ragnar í Smára, sem tók þá ákvörðun að gefa út bók eftir Halldór Laxness við upphaf ferils hans, þegar enginn annar fékkst til þess. „Í dag efast enginn um að samfélagslegur skilningur Ragnars í Smára var happ fyrir Halldór Laxness. En hitt er ekki þýðingarminna að hann var gæfa fyrir íslensku þjóðina,“ sagði Þorsteinn í ræðu sinni.

Það eru heldur ekki ný sannindi að mörgum þykir umræðan um að fyrirtæki skuli bera samfélagslega ábyrgð hjóm eitt. Þau eigi að einbeita sér að sínum rekstri og með því skili þau mestu til samfélagsins og eigenda sinna. Milton Friedman, einn frægasti hagfræðingur heims og mikill markaðs- og frjálsbyggjumaður, lést í síðustu viku 94 ára gamall. Í september árið 1970 gaf hann út ritgerðina Samfélagsleg skylda fyrirtækja er að auka hagnað sinn og birtist hún í tímariti dagblaðsins New York Times. Þar færði hann rök fyrir því að stjórnendur fyrirtækja hafi þeim skyldum að gegna gagnvart eigendum sínum að stjórna fyrirtækinu í samræmi við þeirra óskir, sem yfirleitt séu að þéna eins mikið og hægt er án þess að brjóta reglur samfélagsins. Í ritgerðinni segir hann kenninguna um samfélagslega ábyrgð oft notaða sem yfirskil fyrir aðgerðir sem í raun séu réttlættar af öðrum ástæðum. Oft freistist fólk til að nota hugtakið um samfélagslega ábyrgð yfir aðgerðir sem þessar, sem í raun séu ekki annað en ein leið til að auka viðskiptavild og því að fullu leyti eiginhagsmunir fyrirtækisins en ekki samfélagsleg ábyrgð þess.

MÖRKIN OFT Á TÍÐUM ÓLJÓS

Margir telja hugmyndir Miltons Friedmans um samfélagslega ábyrgð fyrirtækja

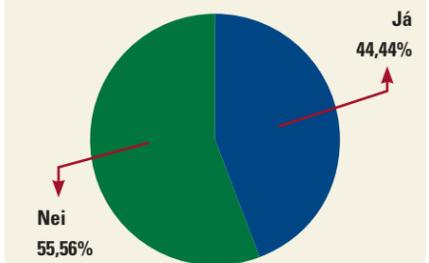
Víða óskýr stefna

Nýleg könnun, sem unnin var af kennslu- og lýðheilsudeild Háskólans í Reykjavík, gefur vísbendingu um upplifun stjórnenda fyrirtækja á mikilvægi samfélagslegrar ábyrgðar. Rúm 65 prósent þeirra sem svöruðu töldu það skipta starfsmenn fyrirtækisins mjög miklu eða frekar miklu máli að fyrirtækið gæfi eitthvað til samfélagsins.

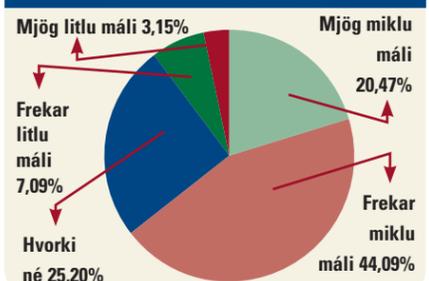
Ýmislegt annað áhugavert kom fram í könnuninni. Þar má nefna að einungis 44 prósent svarenda sögðu samfélagslega ábyrgð sérstaklega skilgreinda í grunnstefnu fyrirtækisins. Langflest fyrirtæki, eða 80 prósent, byggja þá upphæð sem varið er til góðgerðarmála árlega á almennu mati stjórnenda eða eigenda á hverjum tíma. Það gæti bent til þess að umfang samfélagslegrar ábyrgðar fyrirtækja sveiflist oftar en ekki með árferði í efnahagslífinu.

Könnunin var lögð fyrir 373 stjórnendur fyrirtækja en einungis 126 sáu sér fært að svara henni. Svarhlutfallið var því ekki nema 34 prósent sem getur ekki talist mög gott. Það gæti gefið vísbendingu um áhugaleysi eða vanþekkingu íslenskra stjórnenda á hugtakinu samfélagslegrar ábyrgð fyrirtækja.

ER SAMFÉLAGSLEG STEFNA SKILGREIND Í GRUNNSTEFNU FYRIRTÆKISINS?

TELUR ÞÚ ÞAÐ SKIPTA MÁLI FYRIR STARFSMENN AÐ FYRIRTÆKIÐ GEFI EITTHVAÐ TIL SAMFÉLAGSINS?

MARKAÐURINN

Sögurnar ... tölurnar ... fólkið ...

Fjárfestingar Íslendinga hafa gengið vel, en ekki eru allar ferðir til fjár.

Fjögur brúðkaup og jarðarför

Hafliði Helgason

Ekki er allt gull sem glóir, er eitt af því sem fjárfestar þurfa að hafa í huga. Þessi augljósu sannindi hafa verið orðuð með ýmsum hætti í gegnum tíðina. Ein útgáfan hljóðar þannig að ef eitthvað líti út fyrir að vera of gott til að vera satt, þá sé það líklega raunin.

Vöxtur og fjárfestingar íslenskra fyrirtækja hefur verið ótrúlega áfallalítil. Raunin hefur verið sú að flest hefur heppnast og langt umfram það sem búast má við. Það er því engin furða að eitthvað fari öðruvísi en ætlað var.

Tvö félög í Kauphöll Íslands hafa þurft að horfast í augu við raunveruleikann og snúa af þeirri braut sem mörkuð hafði verið. Þetta eru Avion og Dagsbrún. Hvorugt þessara féлага átti sér samsvörun í nokkru öðru félagi og kannski var ástæða fyrir því.

Það er eðlilegt að þegar bakkað er út úr yfirlýstri stefnu, þá er slíkt gagnrýnt á ýmsum forsendum. Gagnrýna má að stefna félaganna hafi ekki verið nægjanlega ígrunduð, farið inn á svið þar sem þekkingu skorti og svo má einnig spyrja hvort gefist hafi verið upp við fyrsta mót-læti. Allt eru þetta gildar spurningar þegar sveigt er frá boðaðri stefnu.

Hitt er svo annað að kannski er mikilvægast af öllu, þegar menn telja að stefnan sé röng, að horfast í augu við mistök og hefjast þegar handa við að vinna ofan af þeim.

Það er líka mikilvægt í allri umræðu að tapa sér ekki yfir því sem fer öðruvísi en ætlað var. Viðskipti eru í eðli sínu áhættusöm og ákvarðanir ganga misvel upp. Það versta sem getur komið fyrir er að kjarkinn þverri. Umburðarleysi gagnvart mistökum er versta veganestið.

Fjórúmin sinnum féll á kné / í fimmta skiptið stóð hann, segir í Guðsgjafarþulu Halldórs Laxness um Íslands Bersa. Ferðalag íslensks kaupfélagsfélks í átt til alþjóðavæðingar og uppbyggingar sterkra fjölþjóðafyrirtækja hefur ekki verið áfallalaust og verður það aldrei. Styrkur okkar hefur meðal annars verið að menn hafa lært af eigin mistökum og ekki síður það sem er miklu ódýrara, lært af mistökum annarra. Styrkurinn hefur falist í að taka skjótar ákvarðanir og það kann á köflum að vera á kostnað ígrundunar og yfirvegungar.

Hættan af velgengi undanfarinna missera liggur meðal annars í því að þegar vel gengur er hætta á að kæruleysið taki völdin. Menn mega aldrei gleyma því að líklegustu fjárfestingarnar til að skila árangri eru þær sem lúta að sérsviði og þekkingu viðkomandi. Þar liggur forskotið. Alþjóðlegir fjárfestar hafa verið að vakna til lífsins að undanförunum og samkeppni um arðbær verkefni hefur harðnað. Það er því enn mikilvægara en áður að nýta reynsluna og vanda til verka.

Eftir að hafa verið í nánast stöðugum veislum undanfarin ár ætti engum að bregða yfir því að þurfa að mæta í eins og eina jarðarför. Það er nú einu sinni gangur lífsins.

eggert@markadurinn.is | hafliði@markadurinn.is | holmfríður@markadurinn.is | jonab@markadurinn.is | jsk@markadurinn.is | olíkr@markadurinn.is

KÍKTU Á CAPACENT.IS

Capacent Ráðningar sér um ráðningar starfsfólks, allt frá almennu starfsfólki til forstjóra.

Umsækjendur og atvinnurekendur - kynnið ykkur þjónustuna á heimasiðu okkar www.capacent.is.

capacent
RÁÐNINGAR

Borgartún 27 Sími 540 1000

Flekkahreyfingar í efnahagslífinu

ORD Í BELG

Ólafur Íslieffson,
lektor við
viðskiptadeild
Háskólans í Reykjavík

Íslenskt efnahagslíf hefur tekið umbreytingu á undanförunum árum og sér ekki fyrir endann á þeirri þróun. Svo víðtæk er hún að líkja má við flekkahreyfingar í jarðskorpunni. Framrás fjármálagæirans sýnir þessar breytingar í hnotskurn.

FJÁRMÁLAGEIRINN

Á undanförunum árum hefur fjármálagæirinn ruðst fram með sprenghæðni í íslensku efnahagslífi. Í nýlegri greinargerð¹⁾, sem við Katrín Ólafsdóttir lektor við HR tókum saman fyrir Samtök fjármálaafyrirtækja er sýnt fram á, að geirinn hefur skotið sjávarútvegi aftur fyrir sig á mælikvarða framlags til landsframleiðslu og nemur hlutur fjármálagæirans á bilinu 9-10% af framleiðslu í landinu á síðasta ári. Fjármálagæirinn hefur vaxið í þeim mæli að hann hefur staðið undir a.m.k. þriðjungji hins kröftuga hagvaxtar hér á landi frá árinu 2001.

Fjölörg störf hafa skapast í greininni á undanförunum árum. Bættu viðskiptabankarnir þrír við sig 900 nýjum starfsmönnum á fyrstu níu mánuðum þessa árs. Fjölögr starfa í fjármálagæiranum frá 1998 til 2005 er tvöfalt meiri en í störfum almennt á vinnumarkaði, eða 28% samborið við 13% fjölögr starfa í heild samkvæmt upplýsingum Hagstofu. Hlutdeild starfsmanna í fjármálagæiranum er um 4%, en launatekjur starfsmanna í geiranum eru ríflega 6% af heildarlaunum.

Æ fleiri starfsmenn fjármálaafyrirtækja hafa háskólmenntun að baki. Samkvæmt könnunum SÍB var 11% féлага með háskólmenntun á árinu 1996 en 35% á árinu 2004. Hlutfallið hefur hækkað frá þeim tíma og fer væntanlega yfir 50% fyrr en varir.

Fjármálaafyrirtækin leggja fram drjúgan skerf til sam-

eiginlegra sjóða landsmanna. Í greinargerð HR er áætlað að heildarskatttekjur hins opinbera af starfsemi fjármálaafyrirtækja gætu legið á bilinu 30-35 milljarða króna eða ríflega 8% af öllum skatttekjum ríkis og sveitarfélaga.

Gera má ráð fyrir að fjármálaafyrirtækin í heild greiði um 15 milljarða í tekjuskatt lögaðila, sem jafngildir ríflega 10% af heildarútgjöldum ríkissjóðs á þessu ári. Fjármálagæirinn í heild greiðir yfir 40% af tekjuskatti lögaðila sem alls nemur 35 milljarðum króna. Í ljósi þess að hagnaður bankanna fyrstu níu mánuði þessa árs nemur hærri fjárhæð en allt árið í fyrra má búast við að skattgreiðslur fjármálaafyrirtækjanna verði enn meiri á næsta ári.

Með fjármálagæiranum er komin fram á sjónarsviðið atvinnugrein sem leggur fram verulegan skerf af verðmætasköpun í landinu, stendur undir stórum hluta skatttekna ríkis og sveitarfélaga og greiðir starfsmönnum hærri laun en almennt gerist.

NÝ ATVINNUSTARFSEMI ÁN ATBEINA RÍKISINS

Fjármálagæirinn er ekki einn um að ryðja nýjar brautir í atvinnulífinu. Finna má fjölörg ónurr dæmi um kraftmiklar atvinnugreinar, t.d. á vettvangi lista og menningar eins og Ágúst Einarsson prófessor við HÍ hefur bent á.

Líkt og í fjármálagæiranum er hér engin stýring af hálfu

ríkisvalds og hvergi gengið á auðlindir landsins til að skapa ný störf eins og stundum er komist að orði.

Á næstu misserum mun framleiðsla áls taka stökk upp á við þegar verksmiðja Alcoa á Reyðarfirði hefur starfsemi og stækkun Norðuráls á Grundartanga lýkur. Uppi eru áform um nærri tvöföldun á orkunotkun til stóriðju frá því sem þá verður fram til ársins 2015 með stækkun álvers í Straumsvík og nýjum álverum í Helgúvík og á Húsavík.

Þessar ráðagerðir kalla á að leitað verði eftir aukinni samstöðu í landinu um skynsamlega stefnu varðandi stóriðju og orkunýtingu. Þetta sýnist naumast gerlegt nema sköpuð verði ný umgjörð um ákvarðanir um hagnýtingu orkulinda. Þrennt sýnist brýnast í þessu sambandi: Upplýsa þarf um verð á raforku til stóriðju svo að ákvarðanir í þeim efnun séu gagnsæjar. Gera þarf strangar kröfur um ávöxtun á framkvæmdafé sem lagt er fram eða ábyrgð veitt fyrir af hálfu opinberra aðila. Gera þarf stjórnsýsluferil við umhverfismat þannig yr garði, að ekki verði tilefni til að úfar rísi eins og þegar ráðherra sneri við mati faglegrar stofnunar í viðamiklu máli.

HVAÐ GETA STJÓRNVÖLD GERT?

Hér er verðugt verkefni fyrir stjórnvöld til að skapa sátt um hófsama stefnu nýtingar og náttúruverndar og eyða þeirri tortryggni sem skapast hefur á undanförunum árum. Um leið þurfa stjórnvöld að tefla fram raunhæfum áætlunum um hagstjórn til að hágengis- og hávaxtamistök undangenginna missera endurtaki sig ekki.

¹⁾ Fjármálagæirinn á Íslandi, greinargerð tekin saman fyrir Samtök fjármálaafyrirtækja, Hagfræðisetur Háskólans í Reykjavík, 7. nóvember 2006

UM VÍÐA VERÖLD

Skilvirk starfsmannasamtöl

Starfsmannasamtöl eru skipulögð samtöl á milli starfsmanna og stjórnenda fyrirtækja og stofnana. Þau eru í auknum mæli að ryðja sér til rúms í fyrirtækjum í dag og meginilgangur þeirra er að samræma stefnu fyrirtækis við mannaútsöfnun. Í samtalinu eiga sér stað gagnkvæm tjáskipti á milli starfsmanna og yfirmanna m.a. um stefnu, markmið, árangur, frammistöðu, líðan í starfi og þörf fyrir þjálfun og fræðslu.

Samtölin þarf að undirbúa vel og gefa þeim tíma í þægilegu umhverfi sem er laust við símtöl og trúflun. Þannig eru samtölin trúnaðarsamtöl sem geta tekið allt upp í tvær klukkustundir. Nauðsynlegt er að báðir aðilar séu vel undirbúnir fyrir samtalið. Starfsmaður þarf að huga að starfslýsingu sinni, markmiðum og árangri og vera tilbúinn til að ræða efni sem verða markmið sem hann vill ná, markmið sem ekki hafa náðst og koma með tillögur til úrbóta. Stjórnendur þurfa að huga að því að skapa

Mynd/Búi Kristjánsson

þægilegt andrúmsloft, sýna starfsmanni áhuga og óskipta athygli. Stjórnendur þurfa að varast að sýna vald eða tala niður til starfsmanns en leggja í staðinn áherslu á jafnræði og sanngirni í samtalinu þar sem hugmyndum og tillögum starfsmanns er vel tekið. Ef það er ekki gert er hætta á því að starfsmaður fari í vörn og mikilvægar upplýsingar komi ekki fram í samtalinu.

Hagur starfsmanna af starfsmannasamtölum er einkum sá að þeir fá tækifæri til að auka skilning sinn á væntingum stjórnenda, þeir geta sagt sína skoðun á stefnu og markmiðum fyrirtækis, markmiðin verða þeim skýrari og þeir geta tjáð sig varðandi þörf fyrir þjálfun og starfsþróun. Starfsmenn fá

endurgjöf á frammistöðu sína og oft er þetta eini vettvangurinn til að fá persónulega hvatningu. Hagur fyrirtækis er einkum sá að stjórnendur fá yfirsýn yfir starfsemi, starfslýsingar og þjálfunarbörf, stefna fyrirtækis verður starfsmönnum skýrari og stjórnendur fá ákveðna inn-sýn í þarfir starfsmanna. Skilvirk starfsmannasamtöl nýtast enn fremur vel til að bæta félagsanda og efla traust á milli starfsmanna og stjórnenda.

Sif Sigfúsdóttir
MA í mannaútsöfnun.

ÚTGAUFÉLAG: 365 – PRENTMIÖLAR RITSTJÓRI: Hafliði Helgason RITSTJÓRN: Eggert Þór Aðalsteinsson, Hólmfríður Helga Sigurðardóttir, Jón Aðalsteinn Bergveinsson, Jón Skaftason, Óli Kristján Árnannsson AUGLÝSINGASTJÓRI: Anna Elinborg Gunnarsdóttir RITSTJÓRN OG AUGLÝSINGAR: Skaftahlíð 24, 105 Reykjavík AÐALSíMI: 550 5000 SíMBREÍF: 550 5006 NETFÖNG: ritstjorn@markadurinn.is og auglysingar@markadurinn.is VEFFANG: visir.is UMBROT: 365 – PRENTMIÖLAR PRENTVINNUSLA: Ísafoldarprentsmiðja ehf. DREIFING: Pósthúsið ehf. dreifing@posthusid.is Markaðurinn er dreift ókeypis með Fréttablaðinu á heimili á höfuðborgarsvæðinu, Suðurnesjum og Akureyri. Einnig er hægt að fá blaðið í völdum verslunum á landsbyggðinni. Markaðurinn áskilur sér rétt til að birta allt efni blaðsins í stafrænu formi og í gagnaböndum án endurgjalds.

Ekki sýnd en aðeins gefin veiðin

Eigendur fyrirtækja og starfsmenn hafa ýmis áhugamál. Veiðiskapur hefur fylgt Íslendingum lengi og alltaf eykst sá fjöldi manna sem leggur stund á skotveiðar í sínum frítíma. Í vöxt fer að samstarfsmenn fari í hópum til veiða og komi girugir á kaffistofuna daginn eftir með góðar veiðisögur. Manni verður þó um og ó að heyra sögur af veiðiferðum skotveiðimanna þar sem svo mikill fjöldi er saman kominn á tiltölulega litlu svæði, allir í sama tilganginum að skjóta gæsir eða rjúpur. Fréttir herma að menn hafi hreinlega flúið af göðum veiðistöðum vegna þess

að skothríf er mikil, hún kemur úr öllum áttum þannig að ekki er mögulegt að átta sig á hvaðan skotin koma og ástandið því stórhættulegt.

Á haustmánuðum hafa borist tjonstilkynningar til Sjóvárs sem fá mig til að hafa áhyggjur af því að menn sýni ekki yfstrustu varkárni við meðferð skotvopna. Áverkar geta verið alvarlegir og því viljum við árétta að þeir sem fá byssuleyfi taki alvarlega þær leiðbeiningar sem koma fram á námskeiðum sem haldin eru af Umhverfisstofnun um sjálfsagðar öryggisreglur.

Það segja mér fróðir menn

að þegar skotmaður gengur með hlaðna byssu á veiðum skal alltaf opna byssulásinn og afhlaða byssuna þegar farið er yfir t.d. skurði, klifrað upp kletta eða klöngrast yfir urð og móa. Gangi margir menn saman með hlaðnar byssur skal halda þeim þannig að hlaupin stefni aldrei að samferðarmönnum ef menn hrasa og detta. Það þykir einnig sjálfsögð kurteisi að opna byssuna og afhlaða er menn hittast á veiðum og fara að ræða málin eða setjast niður að snæðingi.

Þetta eru mjög góðar reglur og afar áriðandi að sem flestir skotveiðimenn tileinki sér þær.

Það er grafalvarlegt mál að verða fyrir slysskotu því afleiðingarnar geta haft ófyrirsjáanlegar afleiðingar fyrir þann sem fyrir verður svo ekki sé talað um þann sem veldur. Það hlýtur að vera hræðileg tilfinning og erfitt að lifa með því að valda besta vini sínum eða nánnum ættingja slíkum skaða, kannski af algeru kæruleysi og óvarkárni. Þó við bjóðum upp á góðar slysatryggingar þá getum við ekki annað en greitt ákveðnar fjárhæðir en atburðurinn hverfur ekki þrátt fyrir þær greiðslur.

Með þessu greinarkorni langar mig að vekja skotveiðimenn til meðvitundar um alvarleika

ÖRUGG FYRIRTÆKI

Átak Markaðarins og Sjóvá

þessa sports, að þeir tileinki sér varúð og gætni í meðferð skotvopna og klæðist áberandi fatnaði í þeim tilfellum sem slíkt fæli ekki bráðina, t.d. við rjúpnaveiðar. Það er mjög

auðvelt og ódýrt að verða sér úti um neonlituð þunn nælonvesti sem gera það að verkum að veiðimenn sjá vel hver annan sérstaklega í aðstæðum þar sem fjöldi skotveiðimanna er slíkur að hætta stafar af eins og áður hefur komið fram.

Bestu kveðjur og góða veiði!

Sólveig Ólafsdóttir
Þjónustufulltrúi á tjonasviði Sjóvárs

SPÁKAUPMAÐURINN

Spólað á öllum fjórum

Það er einhver skammdegisdruungi yfir mér þessa dagana. Af því að ég er afar velviljaður maður og vil öllum hið besta, þá er ég leiður yfir ýmsu þessa dagana.

Mér finnst leiðinlegt að menn séu að afskrifa einn og hálfan milljarð út af prentsmiðju í Bretlandi og mér finnst leiðinlegt að Avion skuli hafa selt ferðaþjónustuna sína og sé nú bara skipafélag. Ég er hins vegar ánægður með að Eimskipafélagsnafnið komi aftur í Kauphöllina.

Mér finnst líka leiðinlegt hvernig Danir láta við okkur og mér finnst leiðinlegt að Kaupþing skyldi halda blaðamannafund svona löngu eftir birtingu greina Extrablaðsins. Það gaf þeim ókeypis tækifæri til að rífa kjaft á ný. Sennilega hafa dönsku starfsmennirnir farið á taugum yfir umræðunni.

Kaupin á West Ham glöddu mig hins vegar. Ekki að ég hafi nokkra trú á þessu sem fjárfestingu, mér finnst bara alltaf gaman þegar menn kaupa sér skemmtilegt dót. Sjálfur hef ég stundum keypt mér dýrt dót, en það er nú þannig með mig að ég fæ fljótt leið á nýju dót.

Ég er svolítið efnis með markaðinn þessa dagana. Það er að byrja að hægja á í efnahagslífinu og þegar ekki eru lengur tómar sigurfréttir af viðskiptalífnum, þá getur stemningin dofnað hratt. Ég er farinn að taka aftur talsvert á hliðarlínunni á ný og læt stýrivextina um vinnuna fyrir mig.

Tækifærin geta komið hratt, sérstaklega þegar verðið lækkar. Markaðurinn hamrar nú á 365 fyrir prentsmiðjuskuldarnar og kannski opnast smá tækifæri þar fyrir stöðutöku þegar gengið snýr við. Gárungarnir hafa verið að spá því að botngengið á félaginu sé sennilega 3,65, en ég held að það fari ekki svo neðarlega.

Jón Ásgeir fór í stjórnina eins og ég bjóst við og fyrir mér þýðir það að hann ætli að skila meðfjárfestum sínum sæmilega sáttum þegar upp verður staðið. Ég held að fókusinn verði skýrari í félaginu og það nái sér á strik. Kannski maður hætti þessari svartsýni og fari að greina tækifæri á ný.

Það er nú einu sinni þannig að bjartsýnin hefur löngum verið lögfræðingur, læknir minn og prestur. Sá bölsýni græðir aldrei neitt og ágætt að minna sig á það í skammdeginu þegar maður lendir í því að lúxusjeppinn spólar á öllum fjórum.

Spákaupmaðurinn á horninu

HUGMYNDIR AÐ GÓÐUM GJÖFUM!

MAGGA STÍNA SYNGUR MEGAS

EXTRA VIRGI

SÉRRÆKTUÐ, SÓLRIK ÓLÍFUOLÍA - BEINT FRÁ BÓNDANUM

AFAR TAKMARKAÐ UPPLAG

MIKIÐ ÚRVAL BÓKA.
HAFÐU SAMBAND EÐA
KYNNTU ÞÉR MÁLIÐ
Á WWW.BJARTUR.IS

WUTHERING HEIGHTS EFTIR EMILY BRONTË

EITT STÓRBROTNASTA BOKMENNTAVERK HEIMS

MAGNAÐASTA ÁSTARSAÐA HEIMSBÓKMENNTANNA Í NÝRRI OG GLÆSILEGRI ÞYÐINGU SILJU AÐALSTEINSDÓTTUR.

Hafðu samband - við leysum málið!
Gjafadeild Bjarts: Sími 562 1826
Netfang: bjartur@bjartur.is

BJARTUR

SJÓNHEILSA®

PLUSMINUS OPTIC

Suðurlandsbraut 4 | 108 Reykjavík
sími 517 0317 | www.plusminus.is

HVERS VIRÐI

- er sjónheilsa þín?
- eru gæði fyrir þér?
- er þinn persónulegi stíll?

OSCAR MAGNUSON
SPECTACLES

FENDI

ALEXANDER
MQUEENSTELLA
Mc CARTNEY

EVA ATTLING STOCKHOLM

NIKE VISION

SJÓN MÆLINGAR

ZEISS

SJÓNGLER

Verðlaun veitt fyrir afbragðs auglýsingar

Hólmfríður Helga Sigurðardóttir
skrifar

Nokkur fyrirtæki sem sýnt hafa afburða árangur í auglýsinga- og markaðsstarfi eiga gott í vændum næstkomandi föstudag. Í síðustu viku lágu dómarrar EFFIE-keppinnar yfir innsendum tillögum að auglýsingum og herferðum sem þykja verðskulda lof. Yfir hádegisverði á Hótel Nordica á föstudaginn verður tilkynnt um

sigurvegara í EFFIE 2006, af þeim sautján innsendingum sem bárust.

SÍA, Samband íslenskra auglýsingastofa, stendur fyrir keppninni. Að sögn Ingólfs Hjörleifssonar, framkvæmdastjóra SÍA, eru engin auglýsingaverðlaun eins hátt skrifuð og eftirsótt á alþjóðlegan mælikvarða og þau eru mikilvæg viðbót við önnur auglýsinga- og markaðsverðlaun, á borð við ÍMARK-verðlaunin og Lúðurinn, sem veitt eru hér á landi. Ingólfur segir þau um margt ólík öðrum verðlaunum hvað varðar þá þætti sem tekið er tillit til við val á sigurvegum. Fyrir það fyrsta eru þau ekki fegurðarsamkeppni auglýsinga heldur er það sá mælanlegi árangur sem af auglýsingunni eða herferðinni hlýst sem skiptir máli. Við val á verðugum sigurvegum eru dómarrar keppinnar beðnir um að meta hvernig ýmsir

borð við stefnumörkun, sköpunarþáttinn, birtingar og rannsóknir vinna saman. Með því að meta árangurinn af þessum þáttum og verðlaunum þá er verðlauninum ætlað að stuðla að markvissari og árangursríkari markaðssetningu fyrirtækja. Annað sem er sérstakt við EFFIE-verðlaunin er að fjöldi sigurvegara er ekki ljós í upphafi. Ef engin innsendinganna er talin verðskulda fyrstu verðlaun er þeim einfaldlega sleppt og einungis gefin silfur- og bronsverðlaun.

Síðast þegar EFFIE-verðlaunin voru afhent hér á landi, árið 2003, unnu Framsóknarflokkurinn og Toyota á Íslandi til gullverðlauna. Framsóknarflokkurinn fyrir vel heppnaða ímyndarherferð fyrir þingkosningar það árið og Toyota fyrir auglýsingaherferðina „Ég er Yaris“ sem flestir sem fylgjast með fjölmiðlum af einhverju tagi muna örugglega eftir. Í ár eru verðlaunin veitt öðru sinni og er stefnt að því að framvegis verði þau veitt á tveggja ára fresti.

Þær auglýsingaherferðir sem valið stendur á milli í ár eru eftirfarandi: „Íslensk sókn um allan heim“ frá Avion

INGÓLFUR HJÖRLEIFSSON, FRAMKVÆMDASTJÓRI SÍA. Að sögn Ingólfs eru engin auglýsingaverðlaun eins hátt skrifuð og eftirsótt á alþjóðlegan mælikvarða og EFFIE-verðlaunin. MARKAÐURINN/HEIÐA

VOLVO S40

VOLVO V50

VOLVO S60

VOLVO V70

VOLVO C70

VOLVO S80

VOLVO XC70

VOLVO XC90

VELDU VOLVO S40. FALLEG STÆRÐFRÆÐI.

Volvo S40 er hátækni. Gott dæmi um fallega stærðfræði og verkfræðilega snilld. Fullur af orku. Búinn fádæma aksturs-eiginleikum. Þú finnur ekki fyrir hreyfingu Volvo S40 á jöfnum hraða. Aðeins fyrir veginum. Afstætt lögmál. Þú sérð umhverfið líða framhjá; hefur kannski á tilfinningunni að billinn sé kyrr og jörðin á hreyfingu. Draumabíll.

Reynsluaktu draumabíll bílalaðamanns Morgunblaðsins: „Volvo hefur nefnilega tekist það sem margir hafa áður reynt og flestir án árangurs; að smíða gæðabíll án þess að slá nokkuð af kröfunum en um leið að stilla verðinu í hóf.“ Komdu í Brimborg. Skoðaðu fallegt dæmi um áratuga umhyggju Volvo fyrir öryggi fjölskyldunnar. Öryggi er lúxus. Veldu Volvo.

Verkfræðileg snilld einkennir Volvo S40

Berðu saman verð og gæði. Berðu saman staðalbúnað Volvo S40 við staðalbúnað í öðrum lúxusbílum. Þú finnur WHIPS bakhnykksvörn, SIPS hliðarárekstrarvarnarkerfi og spólvörn með stöðugleikastýringu í Volvo S40. Einnig ABS hemlakkerfi með EBD hemlajöfnun, 4 loftpúða auk hliðarloftpúða, tölvustýrða loftkælingu með hitastýringu, hágæða hljómflytningstæki með 8 hátölurum, rafdrifnar rúður, upp- og niðursæti, 16" álfelgur og margt fleira. Sjó hátæknivélar standa þér til boða. Bensín eða dísil. Komdu í Brimborg.

EuroNCAP öryggisstofnunin verðlaunaði Volvo S40 með bestu einkunn (5 stjörnur), sama gerði US NCAP. Breska bílblaðið Auto Express mat Volvo S40 sem besta bílinn í sínum flokki lúxusbíla; betri en BMW 3 series og Jaguar X-type. Volvo S40 er besti kosturinn að mati bandaríska vegaöryggiseftirlitsins (IIHS) og sænska tryggingafélagið Folksam verðlaunaði Volvo S40 fyrir að vera með bestu háls- og bakhnykksvörnina. Öryggi er lúxus. Veldu Volvo!

Komdu í Brimborg. Spurðu söluráðgjafa Volvo á Íslandi um verð og gæði. Við gerum þér gott tilboð um staðgreiðsluverð fyrir gamla bílinn.

Finndu fegurðina sem býr í gæðum einfaldleikans. Skoðaðu nýtt stjórnborðið sem ekki átti að vera hægt að framleiða.

Aftaðu þér frekari upplýsingar
www.volvo.is

GGC ALMANNATEGSEL - GREY COMMUNICATIONS INTERNATIONAL

Volvo S40 bensín.
Verð frá 2.695.000 kr.*

Volvo S40 dísil.
Verð frá 2.895.000 kr.*

EFTIRSÓKNARVERÐIR GRIPIR Effie-verðlaunin fyrir afburðaárangur í markaðsstarfi verða afhent þann 24. nóvember.

Group og Himni og hafi, „4x4xCRV Honda“ frá Bernhard og H:N Markaðssamskiptum, „Ímyndarherferð Glitnis“ frá Glitni og Hvíta húsinu, „Það er gott að eldast“ frá Happprætti DAS og Íslensku auglýsingastofunni, „Takk“ frá Happprætti SÍBS og H:N Markaðssamskiptum, „Lýður Oddsson“ frá Íslenskri getspá og ENNEMM, „Gulu síðurnar“ frá Já og ENNEMM, „Nám er lífsstíll“ frá KB banka og ENNEMM, „Það hefur aldrei verið auðveldara að gefa“ frá Netbankanum og Himni og hafi, „Ævintýraeyjan Ísland“ frá Olís og Himni og hafi, „Aygo“ frá Toyota á Íslandi og Íslensku auglýsingastofunni, „Láttu Póstinn sjá um allan pakkann“ frá Póstinum og Íslensku auglýsingastofunni, „Sama hver staðan er - þú getur alltaf hringt kollekt“ frá Símanum og ENNEMM, „Sérstök börn til betra lífs“ frá Sjónarhóli og Íslensku auglýsingastofunni, „Átak 2004“ frá Sorpu og H:N Markaðssamskiptum, „Ekki bara spari að spara“ frá SPRON verðbréfum og Himni og hafi og „Ef þú ert tryggður - þá færðu það bætt“ frá TM og Íslensku auglýsingastofunni.

Með sérsniðin viðskiptakerfi

Hugbúnaðarfyrirtækið Merkur Point hefur þróað sérsniðin viðskiptakerfi fyrir verslanir sem eykur hraða og öryggi í afgreiðslu. Fyrirtækið vinnur að innleiðingu kerfisins hjá matsölu- staðnum Nings og víðar.

Ólafur Vignir Sigurvinsson, einn af þremur eigendum MerkurPoint, segir lausnir fyrirtækisins hentugar fyrir heimsendingafyrirtæki á borð við Nings þar sem kerfið heldur utan um viðskiptasögu einstaklinga og kemur með tillögur að nýjungum á matseðli. Þá heldur það utan um birgðaskrá, pantanakerfi og möguleiki er á að tengja kerfið við eftirlitsmyndavélar og senda SMS-skilaboð til viðskiptavina.

Innleiðing er þegar hafin á kerfinu í Svíþjóð og fyrir liggur að selja það til Danmerkur. Kerfið er til á fjórum tungumálum en um viku tekur að þýða það yfir á önnur tungumál.

Fleira er í þróun hjá Merkur Point, svo sem þráðlausar merkingar. Kerfið felur í sér að viðskiptavinir geta ekið innkaupakerrum að afgreiðslukassa, sem skannar verð án þess að varan sé tekin úr kerrunni. Þetta á að koma í veg fyrir biðraðir, að sögn Ólafs sem telur að kerfið geti verið komið í notkun hér á landi eftir um ár.

- jaf

Gardheimar bjóða upp á breitt úrval af plöntum, blómum, skreytingavöru úti sem inni, pottum og öllu sem þarf til ræktunar auk föndurvöru og gæludýravöru. Hjá Gardheimum vinna að jafnaði 10 menntaðir blómaskreytar. Heildarfjöldi starfsmanna er 70.

Móðurfyrirtæki Gardheima er Gróðurvörur ehf. sem einnig er rekið sem heildsala. Fyrirtækin eru staðsett að Stekkjarbakka 4 – 6, Reykjavík.

Kæri lesandi!

Jólin nálgast og við viljum minna á Fyrirtækjapjónustu Gardheima:

Gerum magntilboð í:

- jólatré
- jólaplöntur og potta
- jólaskreytingar

Bjóðum einnig upp á sérhannaðar skreytingar í fyrirtæki.

Sigurrós Kristinsdóttir

Fyrirtækjapjónusta Gardheima

GSM 864 3322

sigurrosk@gardheimar.is

Volvo. For life.

Öll erum við einstök, hvert og eitt okkar. Enginn á sinn líkan. Fyrir okkur ert þú miðja alheimsins. Þegar þú ert annars vegar er takmark okkar bara eitt: að uppfylla óskir þinar og þarfir á þann hátt að þú lítir á Brimborg sem öruggan stað til að vera á. Við erum með þér alla leið!

Jólatilboð Brimborgar
Jólin nálgast
Gerðu jólaínnkaupin
í Brimborg

Óþrjótandi tækifæri? Viðskipti Íslands og Kína

Morgunverðarfundur 23. nóvember
kl. 08.00 - 10.00 í Stjórnendaskóla HR

Dagskrá:

- 8.00 - 8.30 Skráning
8.30 - 8.40 Setning fundar
8.40 - 9.10 Þróun viðskipta milli Íslands og Kína frá stofnun íslenska sendiráðsins í Beijing og áhrif fyrirhugaðrar fríverslunar milli landanna tveggja:
Grétar Már Sigurðsson, ráðuneytisstjóri í utanríkisráðuneytinu.
- 9.10 - 9.30 Reynsla Marel - samningatækni í Asíu:
Halldór Magnússon, framkvæmdastjóri þjónustusviðs Marels
- 9.30 - 9.50 Rannsóknir á reynslu íslenskra fyrirtækja í Kína og breyttu viðskiptamynstri samhliða fríverslunarsamningi:
Aðalsteinn Leifsson, lektor við Háskólann í Reykjavík
- 9.50 - 10.10 Af brúarsmíði: mikilvægi menningarlausis í viðskiptum við Kína:
Geir Sigurðsson, forstöðumaður Asíuvers Íslands
- 10.10 - 10.30 Samantekt og fyrirspurnir

Vinsamlegast skráið þátttöku með því að senda tölvupóst til Guðmundu Smáradóttur, guðmunda@fis.is.

Fundargjald: 1500 kr. Innifalið: Léttur morgunverður

Staður: Háskólinn í Reykjavík, Ofanleiti 2 - 3. hæð

Fundarstjóri: Andrés Magnússon, framkvæmdastjóri Íslensk-kínverska viðskiptaráðsins

Útgefendur saka MySpace um brot

Bandaríska útgáfufyrirtækið Universal Music hefur stefnt netveitunni MySpace.com vegna brota á höfundarréttarlögum.

Netveitan býður netverjum upp á að búa til eigin vefsvæði auk þess sem hægt er að leita eftir tónlistar- og myndskráum á netinu, sem þeir geta horft og hlustað á og deilt með öðrum. Universal Music segir að netveitan sé með athæfinu að hvetja netverja til að dreifa efni sín á milli með ólöglegum hætti. Með brotunum hafi rekstraraðilar MySpace hagnast um hundruð milljónir Bandaríkjadala á kostnað tónlistarmanna og annarra höfunda myndefnis.

Forsvarsmenn MySpace vísa ásökunum á bug enda hafi verið unnið með útgáfufyrirtækjum til að tryggja rétt tónlistarmanna.

Í tilkynningu sem forsvarsmenn MySpace.com sendu frá sér vegna málsins um helgina segir að þótt netveitan veiti netverjum tök á að deila sköpunar-

VEFSVÆÐI Á MYSPACE Útgáfufyrirtækið Universal Music segir netveituna MySpace brjóta á höfundarrétti.

verkum sín á milli á netinu þá hvetji það ekki til brota á höfundarrétti sé starfsemi fyrirtækisins innan ramma laganna.

Þá setti MySpace upp síu á vef fyrirtækisins, sem koma á í veg fyrir brot á höfundarrétti. Sían kemur í veg fyrir að netverjar geti nálgast efni sem þeir eiga ekki höfundarrétt á eða hafa ekki greitt fyrir.

- jaf

Pearl á stærð við venjulegan gema

BlackBerry Pearl 8100 er nýr farsími sem hér er kominn í sölu. BlackBerry símarir hafa notið vinsælda meðal fólks sem komast þarf bæði í tölvupóst og skrifstofuhugbúnað hvar sem sem það er á ferðinni.

Pearl farsíminn er sagður byltungakennur enda mun minni en forverjar hans. Í raun er síminn ámóta og hefðbundinn GSM sími, auk þess sem hann er búinn myndavél, Media Player og margvíslegri annarri virkni.

Síminn hefur hlotið góða dóma, utan að sumir hafa sett fyrir sig lykklaborðið sem er millistig QWERTY lykklaborðs og hefðbundins farsímalykklaborðs og tekur suma smástund að venjast því.

BLACKBERRY PEARL 8100 Nýjasta viðbótin í línu BlackBerry-farsíma heitir Pearl og er á stærð við venjulegan GSM-síma.

- ók

RENAULT

Leiðtogar verða ekki til fyrir tilviljun

Kangoo

Trafic

Master

Við þróun atvinnubíla hefur Renault að leiðarljósi notagildi, þægindi, sparneytni og öryggi.

Notagildi, svo að atvinnubíllinn þinn nýtist við fjölbreytt verkefni dagsins; **þægindi** vegna þess að atvinnubíllinn er einnig vinnustaðurinn þinn stóran hluta úr degi; **sparneytni** svo að atvinnubíllinn þinn sé hagkvæm rekstrareining og öryggi, vegna þess að þú verður að geta treyst þessu mikilvæga atvinnutæki þínu.

Jafnframt getur skipt miklu máli hvaða þjónusta fylgir atvinnubílum þínum. **B&L** atvinnubílar eru einn stærsti sölu- og þjónustuaðili atvinnubíla á Íslandi, meðal annars vegna þess að við leggjum metnað okkar í að veita viðskiptavinum okkar trausta þjónustu.

Renault er leiðandi merki atvinnubíla í Evrópu.

Renault Kangoo

Verð frá kr. 1.620.000

Verð frá kr. 1.301.205 án vsk

Fjármögnunarleiga kr. 24.896

Fjármögnunarleiga kr. 19.996 án vsk.

Renault Trafic

Verð frá kr. 2.280.000

Verð frá kr. 1.831.325 án vsk

Fjármögnunarleiga kr. 35.295

Fjármögnunarleiga kr. 28.350 án vsk.

Renault Master

Verð frá kr. 2.720.000

Verð frá kr. 2.184.738 án vsk.

Fjármögnunarleiga kr. 42.024

Fjármögnunarleiga kr. 33.754 án vsk.

ATVINNUBÍLAR
FYRIRTÆKJAPJÓNUSTA

* Fjármögnunarleiga m.v. 5 ára lán í erlendri myntkörfu með 20% útborgun með og án/vsk.

VIÐ DÆLUNA Ólafía Ásgeirsdóttir hjá FIB, sem fyrst tengdist formlega hinu nýja kerfi, ásamt Albert Þór Magnússyni, framkvæmdastjóra Atlantsolíu.

Löggild netkvittun hjá Atlantsolíu

Atlantsolía tók á föstudag í síðustu viku í notkun nýja gerð kvittana sem fást þegar dælu-lykill fyrirtækisins er notaður. Dælan sendir kvittun fyrir eldsneytiskaupum sem PDF-skrá í viðhengi í tölvupósti og eru þær gildir reikningar í bókhaldi fyrirtækja og einstaklinga.

Í tilkynningu frá Atlantsolíu segir að þetta sé í fyrsta sinn sem ríkisskattstjóri hafi samþykkt netkvittun sem þessa sem löggiltan sölureikning.

Undirbúningur fyrir þetta hefur staðið í um sex mánuði. Kvittunin er rekjanleg í bókhaldi og vottuð af VeriSign, sem eykur áreiðanleika sendinganna. Með þessari nýjung verður dælu-lykill Atlantsolíu sá eini sinnar tegundar í Evrópu, að því er segir í tilkynningu frá fyrirtækinu. - jaf

MARKAÐURINN

AUGLÝSINGASÍMI
550 5000

Teymi skráð í Kauphöllina

Teymi hf. var skráð á aðallista Kauphallar Íslands á mánudagsmorgun fyrir opnun markaðar. Félagið varð til með skiptingu Dagsbrúnar í tvö félög, 365 sem nær yfir fjölmiðlastarfsemina og svo Teymi sem er fjarskipta- og upplýsingatæknifélag.

Í samstæðu Teymis eru Vodafone, Kögun, Skýrr, Securitas og EJS. Þá rekur Teymi einnig fjarskiptafyrirtækið P/F Kall í Færeyjum, SKO, BTnet og þjónustufyrirtækið Mömmu. Útgefnir hlutir í félaginu eru að nafnverði 2.728.200.000.

„Við viljum að Teymi verði

skýr valkostur fyrir fjárfesta,“ segir Árni Pétur Jónsson, forstjóri Teymis, og kveður ætlunina að hámarka rekstur hvers fyrirtækis innan samstæðunnar. „Við munum því leita leiða til að auka sérhæfingu fyrirtækjanna og finna nýja tekjumöguleika, meðal annars í samstarfi þeirra á milli. Áhersla okkar er á aukna sjálfvirkni og aðhald í rekstri,“ segir hann.

Í stjórn Teymis eru: Þórdís J. Sigurðardóttir stjórnarformaður, Þorsteinn M. Jónsson, Guðmundur Ólason, Matthías Imsland og Þór Sigfússon. - óká

AL GORE OG STJÓRNENDUR KAUPPINGS Peim Al Gore, Hreiðari Må Sigurðssyni, forstjóra Kaupþings, og Sigurði Einarssyni, starfandi stjórnarformanni Kaupþings virðist koma vel saman. Myndin er tekin við það tilefni að fyrrverandi varaforsetinn og forsetaframbjóðandinn Al Gore hélt fyrirlestur á stjórnendaráðstefnu Kaupþings banka í spænska bænum Sitges á dögnum. Í fyrirlestri sínum tók Gore mið af umhverfismálum og lagði áherslu á að mannskeppan þyrfti að breyta hegðun sinni í samskiptum við umhverfið. Að öðrum kosti yrðu mennirnir breytingum að bráð.

FRÁ SKRÁNINGU Páll Harðarson, forstöðumaður rekstrarsviðs Kauphallarinnar, Þórdís Sigurðardóttir, stjórnarformaður Teymis, og Árni Pétur Jónsson forstjóri.

Gjafakort Kringlunnar

Fullkomin jólagjöf fyrir starfsfólkið!
Vertu viss um að starfsfólkið fái jólagjöfina sem það óskar sér. Pantaðu gjafakort Kringlunnar í síma 568 9200 eða á gjafakort@kringlan.is

Kringlan

ER FYRIRTÆKIÐ ÞITT RÉTT TRYGGT?

Mikilvægt er að fara reglulega yfir váttryggingar fyrirtækja svo þau séu rétt tryggð hverju sinni. Sjóvá býður faglega ráðgjöf um váttryggingar og forvarnir ásamt öflugri tjónaþjónustu.

Hafðu samband í síma 440 2000 eða á fyrirtaeki@sjova.is og fáðu ráðgjöf um váttryggingaþörf þíns fyrirtækis. Nánari upplýsingar er einnig að finna á sjova.is.

SJÓVÁ

Þú tryggir ekki eftir á!

POSIFLEX

Verzlunarkerfi

Komdu málunum í lag fyrir jólaösinu
Frábær tilboð á kerfum í nóvember

Tæknival

Síðumúla 24-26
108 Reykjavík

Sími: 550 4000
www.taeknival.is

Ekkert er ókeypis: Eftirmæli Nóbelsverðlaunahafa í hagfræði

Bandaríski hagfræðingurinn og Nóbelsverðlaunahafinn **Milton Friedman** lést í síðustu viku á tíræðisaldri. Friedman lifði á miklu breytingaskeiði á síðustu öld sem náði yfir tvær heimsstyrjaldir, heimskreppu og ógnarhraða upplýsingabyltingarinnar. **Jón Aðalsteinn Bergsveinsson** leit yfir feril hagfræðingsins, sem sagði hádegisverðinn aldrei ókeypis.

Bandaríski hagfræðingurinn og Nóbelsverðlaunahafinn Milton Friedman lést í heimaborg sinni San Francisco í Bandaríkjunum á fimmtudag í síðustu viku af völdum hjartabilunar, 94 ára að aldri. Friedman var einarður fylgismaður frjálslyggju og markaðshyggju og ráðgjafi fjölda ráðamanna á hægri væng stjórnmálanna um árabíl. Á meðal þeirra voru Ronald Reagan og Richard Nixon, fyrrum forsetar Bandaríkjanna, Margrét Thatcher, forsætisráðherra Breta, og Augusto Pinochet, einræðisherra Chile. Friedman kom hingað til lands árið 1984 í boði Hannesar Hólmsteins Gissurarsonar, prófessors við Háskóla Íslands, og kom hann að máli við íslenska ráðamenn og fræðimenn.

VERKAMANNASONURINN

Milton Friedman fæddist í Brooklynverfinu í New York í Bandaríkjunum hinn 31. júlí árið 1912. Foreldrar hans voru af gyðingaættum sem flust höfðu frá vesturhluta Úkraínu sem liggur við landamæri Ungverjalands, og töldust til verkafólks í stórborginni.

Hann útskrifaðist frá Rutgers University með gráðu í hagfræði árið 1932 og meistaraþráðu í sömu fræðum frá Chicago University ári síðar.

Friedman varð fyrir miklum áhrifum af nokkrum prófessorum í hagfræði við háskólann, sér í lagi af kenningum kanadíska hagfræðingsins Jacob Viner en ekki síður Frank Hyneman Knight, sem samnefnd kenning í hagfræði er nefnd eftir. Þá var Knight jafnframt upphafsmaður Chicago-hagfræðinganna svonefndu og einn af stofndum alþjóðlegs málfundafélags frjálslyggjumanna sem nefnist Mont Pèlerin Society. Í þeim félagskap var Milton Friedman stofnfélagi.

Knight þessi var hvað þekktastur fyrir doktorsritgerð sína og síðar bók, „Risk, Uncertainty and Profit“, sem út kom árið 1921. Í bókinni gerði Knight greinarmun á áhættu og óvissu og hélt því fram, að gróði myndi óvissunnar vegna aldrei eyðast upp í frjálsri og fullkominni samkeppni. Segja má að Milton Friedman hafi fundið síthvað í pokahorni Knights, sem dugði honum til lífstíðar auk þess sem kenningar breska hag-

fræðingsins Adams Smith reyndust honum góður fararskjóti.

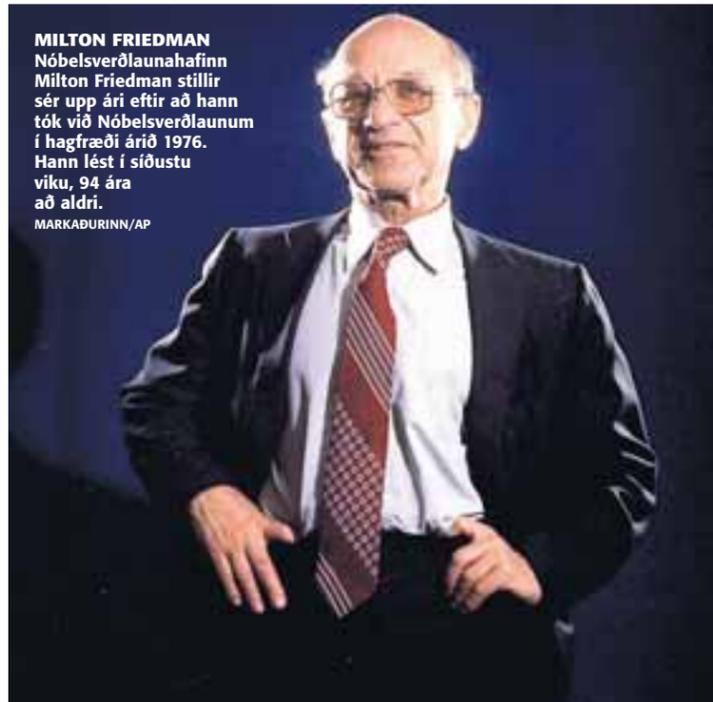
Milton Friedman giftist konu sinni Rose, sem er tæpum tveimur árum eldri en hann, árið 1938. Þau eignuðust tvö börn, son og dóttur en sonur þeirra hjóna, David, hefur mikinn áhuga á íslenskum fornbókmenntum og minnstist föður síns með 77. vísu gestaþáttar Hávamála á blogg-síðu sinni að Milton gengnum.

Samlíf þeirra Miltons Friedmans og Rose náði langt út fyrir veggi heimilisins en auk þess að skrifa saman nokkrar af þeim tugum bóka sem liggja eftir Friedman voru þau í forsvari fyrir stofnun í þeirra nafni.

FRÆÐIMAÐURINN

Að námi loknu hóf Milton Friedman störf hjá bandaríska ríkinu. Þar komst hann í kynni við stjórn ríkisins af verðlagsmálum og aðra stjórn hins opinbera í peningamálum, sem hann setti sig oft upp á móti. Mun hann meðal annars hafa sagt að kreppan mikla á þriðja áratug síðustu aldar væri afleiðing lélegrar fjármálastjórnunar hins opinbera.

Eftir störf hjá hinu opinbera

MILTON FRIEDMAN
Nóbelsverðlaunahafinn Milton Friedman stíllir sér upp ári eftir að hann tók við Nóbelsverðlaunum í hagfræði árið 1976. Hann lést í síðustu viku, 94 ára að aldri.

MARKAÐURINN/AP

lagði Milton Friedman lagði fyrir sig háskólakennslu og varði lungunum af ferli sínum sem prófessor í hagfræði við University of Chicago. Þar setti hann fram sína þekktustu kenningu um peningamagnskenninguna, sem felur í sér, að verðlag sé háð því peningamagn sem er í umferð hverju sinni og landsframleiðslu. Verðbólga er samkvæmt Friedman runnin undan því að peningamagn í umferð eykst hraðar en landsframleiðsla og er einfaldasta ráðið gegn verðbólgu að stöðva peningaprentun, að hans mati.

Aðalatriðið er að ríkið láti sér nægja að framleiða trausta peninga, halda verðlagi stöðugu og treysti á sjálfstýringarmátt hins frjálsa markaðar.

HLÝTUR NÓBELSVERÐLAUN

Friedman, sem hlaut doktorsgráðu í hagfræði frá Columbia University árið 1946, skrifaði

tugi bóka á ferli sínum og skrifaði fasta dálka um efnahagsmál í bandaríska vikuritíð Newsweek árið 1975 undir yfirskriftinni: Hádegisverðurinn er aldrei ókeypis. Auk þessa stýrði hann í samstarfi við eiginkonu sína sjónvarpsþáttunum Free to Choose á bandarísku sjónvarpsstöðinni CBS en þeir voru sýndir við miklar vinsældir víða um heim.

Kenningar Friedmans slógu svo að segja í gegn á áttunda og níunda áratug síðustu aldar og leitu helstu leiðtoga heims ráða hjá honum. Þar á meðal voru forsetar Bandaríkjanna, Thatcher og Pinochet, einræðisherra Chile, sem fékk Friedman ásamt fleiri hagfræðingum til að gerbreytta atvinnulífi landsins, selja ríkisfyrirtæki og lækka skatta svo eitthvað sé nefnt.

Fyrir störf sín, kenningar í hagfræði og áhrif á efnahagsstjórn stjórnþjóða hlaut Friedman svo Nóbelsverðlaun árið 1976.

Í HVÍTA HÚSINU Milton og Rose Friedman við hátíðlega athöfn ásamt George W. Bush, forseta Bandaríkjanna, á níræðisafmæli Nóbelsverðlaunahafans Friedmans árið 2002.

MARKAÐURINN/AFP

Kaupthing Liquidity Funds

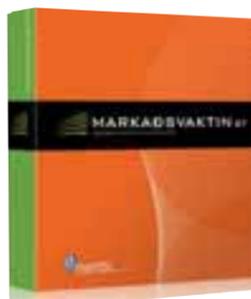
ávöxtun í evrum **5.6%***   ávöxtun í dollurum **5.5%***

Kynntu þér kosti Peningamarkaðssjóða KB banka í ISK, USD og EUR

*Nafnávöxtun í EUR og USD á ársgrundvelli fyrir tímabilið 29/9/06 - 31/10/06.

Peningamarkaðssjóðir eru fjárfestingarsjóðir skv. lögum nr. 30/2003 um verðbréfasjóði og fjárfestingarsjóði. Rekstrarfélag sjóðsins er Rekstrarfélag Kaupþings banka hf. Fjárfestingarsjóður teist vera áhættusamari fjárfesting en verðbréfasjóður skv. lögum. Meiri áhætta fjárfestingarsjóðs er fólgin í rýmri fjárfestingarheimildum sem geta m.a. leitt til minni áhættudreifingar en í verðbréfasjóði. Nánari upplýsingar um framangreint má nálgast í útböðslýsingu eða útdrætti úr útböðslýsingu sjóðsins í útbúum KB banka eða á www.kbbanki.is.

KB BANKI

Markaðsvaktin - Veist þú hvað er að **gerast á markaðnum** í dag?

ÓKEYPIS
REYNSLUTÍMI
á www.mentis.is

Microsoft
CERTIFIED
Partner

mentis HUGBÚNAÐUR

Sígtúni 42 105 Reykjavík Sími 570 7600 info@mentis.is

Delicatessen

OSTABÚÐIN

SKÓLAVÖRÐUSTÍG

Ostabakkar

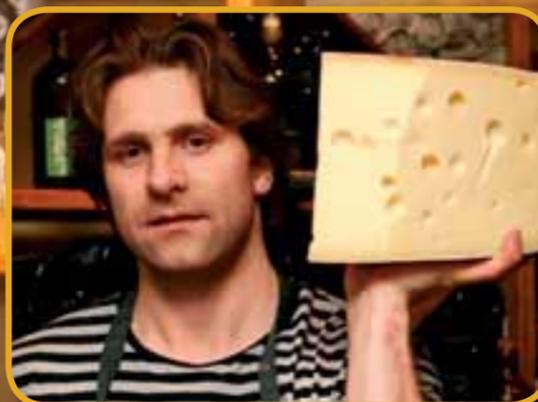
Ostakörfur

Sælkerakörfur

Forréttaveislur

Kokteilsnuttur

Veislubjónusta

Ostabúðin er sælkeraverslun með ostaborði, forréttar- og áleggsborði, mikið úrval af pasta, olíum og ediki.

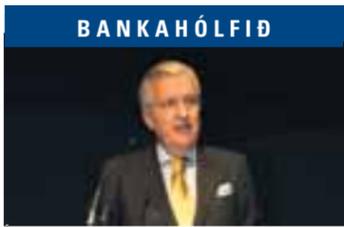
Einnig er veislubjónusta er á staðunum og boðið er upp á léttu hádegisrétti sem hægt er að borða í Ostabúðinni eða taka með sér.

Bjóðum upp á veislumáltíðir af ýmsu tagi, bæði í heimahús og í veislusali, allt frá léttum hádegisverði upp í margréttaðan kvöldverð. Allt eftir óskum hvers og eins.

Kíktu inn á heimasíðu okkar ostabudin.is til sjá hvað boðið er uppá en mundu að hægt er að útbúa hverskonar rétti eftir höfði hvers og eins.

Taktu þátt
Sælkeraleikur á netinu
www.ostabudin.is

Ostabúðin Delicatessen - Skólavörðustíg 8 - Sími 562 2772 - ostabudin@ostabudin.is
Opíð virka daga 11:00-18:00 - laugardaga 11:00-16:00

Meiri samlegð af Newcastle

Þegar fyrirtæki eru keypt er gjarnan bent á að hagræðing náist fram með samlegðar-áhrifum. Erfitt er að sjá slíkt fyrir sér í kaupum Björgólfs Guðmundssonar og Eggerts Magnússonar á West Ham. Reyndar liggja þar einhverjir möguleikar á að selja landsvæði í framtíðinni. Hins vegar benti ágætur maður á að meiri samlegð gæti fengist af því að kaupa Newcastle fyrir Björgólf. Þar myndi opnast möguleiki á að nýta búningana og jafnvel leikmenn. Newcastle er í KR búningum og lítil skórun er á milli leiktímabíla hér og þar, þannig að þarna næðist fram samlegð í notkun leikmanna og búninga.

Eiginmaður 7

Margir áhugaverðir fyrirlesarar tóku til máls á málþingi um samfélagslega ábyrgð fyrirtækja í síðustu viku. Meðal þeirra var Jón Sigurðsson, forstjóri Óssurar, sem sagði samfélagsleg gildi og hámarksarðsemi ekki endilega andstæður. Á endanum snerist þetta bara um „að vera góður strákur“.

Síðastur í pontuna fyrir pallborðsumræður var Bjarni Ármannsson, forstjóri Glitnis. Þótti honum það heldur aumt hlutskipti. Fullyrti hann að ef hann hefði sjálfur skipulagt ráðstefnuna hefði hann sleppt því að bjóða sjálfum sér. Líkti hann líðan sinni við líðan sjöunda eiginmanns Elizabeth Taylor á brúðkaupsnóttina. „Ég veit vel hvað ég er að gera hérna, ég er bara ekki svo viss um að þið séuð neitt sérstaklega spennt fyrir því!“

Fyrri til en danskurinn

Í Berlingske Tidende um helgina var grein þar sem því var velt upp hverjir gætu verið hver úr Matador-þáttunum dönsku sem nú er verið að endurgera. Einn Íslendingur kemst á blað þar sem kandidat í Mads Skjern, en það er Jón Ásgeir Jóhannesson. Mads Skjern var einmitt sá sem kom til bæjarins og hóf samkeppni við hið ríkjandi vald sem brást ókvæða við. Þetta er ekki síst eftirtektarvert því að pistlahöfundur Markaðarins, Spákaupmaðurinn á horninu, hafði bent á samsvörun við Matador-þættina í viðbrögðum Dana við fjárfestingum Íslendinga. Aðspurður um að Danir væru nú að átta sig á þessu sagði spákaupmaðurinn: „Þetta sýnir enn og aftur hversu framsýnn ég er og fljótur að hugsa. Það má segja að þarna hafi maður tekið Danina á heimavelli 14 - 2.“

1,5 milljarða króna varúðarfærsla Dagsbrúnar vegna mögulegs taps af sölu á Daybreak Acquisitions Ltd., móðurfélagi Wyndeham Press Group PLC.

161,6 milljóna króna tap Alfesca á fyrsta fjórðungi reikningsárs síns sem var ofar væntingum.

30,9% hlutur Kaupþings í HB Granda eftir að hafa aukið við hlut sinn um fimm prósent í vikunni.

EFFIE - árangurinn í sviðsljósinu

EFFIE verðlaunin verða afhent á föstudaginn fyrir þær auglýsingaherferðir sem sannað hefur verið að skila auglýsendum afburðaárangri.

Árangursríkar markaðsherferðir

EFFIE verðlaunin er viðurkenning fyrir vel unnin störf að markaðsmálum, virðingavottur til handa auglýsingastofum og viðskiptavinum þeirra sem hafa í samvinnu búið til árangursríkar markaðsherferðir. Samband íslenskra auglýsingastofa stendur fyrir EFFIE verðlauninum.

Að þessu sinni eru veitt verðlaun í tveimur flokkum herferða; vöru- og þjónustuflokki.

Samhengi skapandi hugsunar og árangurs

Patrick Collister, virtur enskur auglýsingamaður, fyrrverandi Creative Director Ogilvy auglýsingastofunnar, flytur áhugaverðan fyrirlestur um samhengi skapandi vinnu í auglýsingum og árangurs af markaðsherferðum.

Föstudagur 24. nóvember kl. 12-13:30

Nordica hotel, salur I-H

Verð: 3.500 kr. - hádegisverður innifalinn.

Tilkynna verður þátttöku með tölvupósti

á sia@sia.is

Stuðningsaðilar
EFFIE 2006:

capacent

365

sía samband íslenskra auglýsingastofa
society of Icelandic advertising agencies

Samstarfsaðili SÍA vegna EFFIE 2006

www.effie.is

E*TRADE

„Auðveldara en ég hélt“

Með þátttöku á E*TRADE í gegnum Landsbankinn býst einstaklingum möguleiki á að nýta sér beint og milliliðalaust áhugaverð fjárfestingartækifæri. Kynntu þér málið á landsbanki.is eða hringdu í síma 410 4000.

120
1886
2006

Landsbankinn

Banki allra landsmanna í 120 ár